

1. עיר עמים – ע.ר. 580361202
2. ס"ג'
3. י"ר
4. ח"ר
5. נ"ר
6. ר"ר
7. ט"ר
8. ע"צ
9. ר"צ
10. ע"ר
11. ס"ר
12. א"ר
13. ז"ר
14. ר"ב
15. ר"ב
16. א"ב
17. נ"ר
18. ע"ר
19. ז"ר
20. ח"ר
21. א"ר
22. ח"ב
23. ע"ר

ע"י ב"כ עו"ד ישי שנידור ו/או עו"ד יזיד קעואר
מרח' פלי"ם 7 חיפה; דוד חכמי 12 תל-אביב
טל': 077-5472001; פקס: 077-5472003

law@shneydor.com

המבקשים

- נגד -

1. הממונה על ההקדשות במשרד המשפטים

על-ידי פרקליטות מחוז ירושלים
מרחוב מח"ל 7 ירושלים

2. הקדש בנבנישתי – מס' הקדש 590023248

3. אברהם שפרמן - ת.ז 028536688 - נאמן ההקדש

4. מרדכי זרביב - ת.ז 025059866 - נאמן ההקדש

5. יצחק רלב"ג - ת.ז 007160344 - נאמן ההקדש

אצל עו"ד א. סגל
רח' טורא 32א, ימין משה ירושלים
טל': 02-6333793 ; פקס: 02-6333795
דוא"ל: office@avisegallaw.com

6. עטרת כוהנים – ע"ר 58-0008126

ת.ד 2288
ירושלים

המשיבים

המרצת פתיחה

בית המשפט הנכבד יתבקש להצהיר כי אין המשיבים 3-5 יכולים להמשיך לכהן כנאמני המשיב 2, וכי על המשיב 1 להפסיק את כהונתם, וזאת מכל אחת מהסיבות הבאות בנפרד ומהצטברותן ביחד:

א. בשל חלוף כמעט עשרים שנה מעת מינויים של המשיבים 3-5 כנאמנים חליפיים עקב נבצרות הנאמנים ע"פ שטר ההקדש (ובהתאם לפסק הדין בבג"ץ 7446/17 סרחאן נ' האפוטרופוס הכללי (2018));

ב. בשל ניגוד עניינים אינהרנטי וחרף הקיים בכהונתם כנאמנים של המשיבים 3-5, הפועלים הלכה ולמעשה למען המטרות והאינטרסים של המשיבה 6 ומטעמה.

ג. למעשה, המדובר יותר מאשר 'ניגוד עניינים': המשיבים 3-5 משמשים כנאמני ההקדש במסגרת השתלטות של המשיבה 6 על ההקדש ונכסיו, לשם ניצולם לקידום מטרותיה.

ד. בשל אי התאמת הנאמנים 3-5, שאין להם שום נגיעה או זיקה למטרות ההקדש ותחומי פעילותו, או כל זיקה לתפקידים הציבוריים שנקבעו בכתב ההקדש כנאמני ההקדש.

ד. בנוסף על כך, בשל ליקויים חמורים שנפלו במינויים כנאמנים בשנת 2001. הליך זה אינו תוקף את פסק הדין שניתן בשנת 2001 על מינויים כנאמנים, אך ליקויים אלה רלוונטיים בעת בחינת המשך כהונתם, בוודאי כשהם מצטרפים ליתר העניינים.

לחילופין יתבקש בית המשפט הנכבד ליתן כל צו הצהרתי שימצא כצודק ונכון בכל בנוגע להמשך כהונתם הזמנית של המשיבים 3-5 כנאמני ההקדש ולמינוי נאמנים להקדש בהתאם לדין.

צילום שטר ההקדש ותרגומו מצורפים ומסומנים א¹.

תדפיס רישום ההקדש כהקדש ציבורי (מאתר משרד המשפטים) מצורף ומסומן ב².

התובענה בתמצית

1. הקדש בנבנישתי נוצר בסוף המאה ה-19 כדי לסייע בקורת גג ו/או בדרך אחרת ליהודים עניי ירושלים או ליהודיים עניים בכל מקום, או לטובת "העניים והמסכנים בכל מקום"².

2. בבעלות ההקדש היו מספר מבנים שהוקמו על-ידי נדבנים עבור עולי תימן. עם נטישת הבניינים במאורעות 1936-1939, ובהמשך עם הכללת השטח בתחום מדינת ירדן, אבד הקשר עם נכסי ההקדש, והוא למעשה חדל לפעול. המבנים עצמם נהרסו עם השנים כולם או כמעט כולם.

¹ יוער, כי בניגוד למצג שהוצג בפני בית המשפט בעת מינוי המשיבים 3-5, שטר ההקדש המקורי אינו בנמצא, וכל שקיים הוא מסמכים המוצגים כהעתקים מקוריים שלו. יחד עם זאת, גם צילום זה ותרגומו כפי שנעשו על-ידי ההקדש מתיישבים עם טענות המבקשים בתובענה זו.

² לשם צמצום מחלוקות שאינן רלוונטיות לתובענה זו, מפורט הרקע הכללי של נסיבות הקמת הקדש בנבנישתי, הנכסים שהיו בבעלותו וקורותיו במהלך השנים על סמך תיאור נאמני ההקדש את הדברים, כפי שהוצג על-ידם בין היתר בהליכים אחרים שניהלו בשם ההקדש, ומבלי שיש בכך הודאה של המבקשים - ר' ההערה שבמסגרת לפני סעיף 22 להלן.

3. מידע על ההתיישבות היהודית במאה ה-19 בסילוואן הגיע לידי המשיבה 6, עמותת עטרת כוהנים, הפועלת למען אכלוס יהודים באזורים פלסטיניים במזרח ירושלים, ובעיקר בעיר העתיקה ובשכונת סילוואן.
4. בעקבות מידע זה שהגיע לידיה יזמה וערכה 'עטרת כוהנים' בשנות ה-90 מחקר לגילוי מידע על ההתיישבות הנ"ל ונכסיה. במסגרת מחקר זה גילתה על קיומו של הקדש בבנישתי ואיתרה את המסמכים שהוצגו כמסמכי ההקדש.
5. בעקבות גילוי זה ובסיוע רב העיר ירושלים שאמור לשמש כנאמן לפי שטר ההקדש, הונע מהלך ל"הקמתו לתחייה של ההקדש", והוגשה בקשה למינוי נאמנים חליפיים במקום הרבנים, ששניים מהם קשורים בטבורם לעטרת כוהנים (נושאי משרה, בעלי תפקידים, פעילים בולטים).
6. בהליך טכני, מבלי שהאפוטרופוס הכללי או רשם ההקדשות או בית המשפט בוחנים בחינה של ממש את נבצרות מי שאמורים לשמש כנאמנים לפי שטר ההקדש, מבלי שתוהים על קנקנם של המבקשים להתמנות כנאמנים, מבלי שבוחנים האם הינם חליפים ראויים ומתאימים לבעלי התפקידים הציבוריים שנקבעו כנאמני ההקדש, המוטיבציה שלהם להתמנות כנאמנים, הזיקה שלהם למטרות ההקדש של סיוע לעניים, וכמובן מבלי שנמסר כל מידע על הקשר שלהם לעטרת כוהנים או למעורבות של עטרת כוהנים בתהליך שהוביל להגשת הבקשה, מונו המשיבים 3-5 בשנת 2001 כנאמנים חליפיים של ההקדש תחת מי שאמורים לכהן כנאמנים לפי שטר ההקדש.
7. כהונתם של המשיבים 3-5 כנאמני ההקדש נגועה בניגוד עניינים אינהרנטי בין נאמנותם להקדש לבין נאמנותם לעטרת כוהנים, כאשר המטרות של שני גופים אלה שונות, ולעיתים גם סותרות.
8. **למעשה, המדובר ביותר מאשר "ניגוד עניינים". הלכה למעשה, המדובר בהשתלטות של עטרת כוהנים על ההקדש וניצול נכסיו לקידום מטרותיה.**
9. בפועל, מאז מינויים פעלו המשיבים 3-5 לפינוי נכסים שההקדש טען לזכויות בהם (לעמדת המבקשים כאן, להקדש אין זכויות במקרקעין ובמבנים) מדיירים פלסטיניים ואכלוס יהודים תחתיהם. הפעילות היא באופן מלא בהתאם למטרות עטרת כוהנים של יישוב מזרח ירושלים ביהודים, ולא בהתאם למטרות ההקדש של סיוע לעניים. הפעילות מבוצעת הלכה למעשה, וכך גם מוצגת לציבור, כפעילות של עטרת כוהנים "לחידוש הישוב היהודי בכפר התימנים" (ולא לדיוור אוכלוסיה עניה), כשעטרת כוהנים גם מממנת את פעילות ההקדש, מארגנת אותה, מאכלסת את הנכסים וכו'.
10. **במינויים של המשיבים 3-5 כנאמני ההקדש ובאופן בו פעלו והופעל ההקדש, השתלטה למעשה עטרת כוהנים על ההקדש ונכסיו (הנכסים אשר ההקדש טוען לזכויות בהם), והיא עושה בהם – באמצעות המשיבים 3-5 – שימוש למטרותיה.**
11. לאחר שלא נענו כל ניסיונות המבקשים להביא את המשיב 1 להידרש לנושא ההקדש והמשך כהונת המשיבים 3-5 כנאמניו, ולאחר השלמת המחקר הנדרש ופינוי המשאבים הנדרשים לניהול ההליך, מוגשת תובענה זו.
12. חשוב להדגיש כי המבקשים טוענים כי הנכסים שבהם מתגוררים המבקשים 23-2 ועוד מאות תושבים נוספים אינם בבעלות ההקדש מטעמים שונים (הן טעמים של זיהוי המקרקעין והן טעמים הנוגעים לייסוד ההקדש ובנכסים שהוקדשו מלכתחילה ובתחולת והשפעת הדין העות'מאני עליהם). ההליך דנן לא עוסק בשאלות אלו אשר נדונות ועוד ידונו במסגרת הליכים אחרים. ההליך הנוכחי עוסק אך ורק בשאלת כהונתם של המשיבים 3-5 כנאמנים, ולא בשאלה מהם הנכסים אותם הם אמורים לנהל בנאמנות.

הצדדים

13. המבקשת 1, עמותת עיר עמים, היא עמותה ישראלית בלתי-מפלגתית העוסקת במורכבות החיים בירושלים בהקשר של הסכסוך הישראלי-פלסטיני, ובעתידה של העיר. עיר עמים פועלת בזירות שונות, לרבות התכנונית והמשפטית, במגמה שירושלים תהיה עיר תקינה ושוויונית, תוך קידום התנאים לעתיד יציב יותר בירושלים.
14. עיר עמים פועלת במשך שנים בנושא מניעת פינוין של משפחות פלסטינים מבתיהן שבירושלים המזרחית בהם הן מתגוררות עשרות שנים.
15. המבקשים 2-23 הם חלק מתושבי שכונת בטן אלהווא בסילוואן שבירושלים, אשר המשיבים 3-5 (כנאמני ההקדש הנטען) הגישו כנגדם וכנגד רבים אחרים תביעות לפינויים מבתיהם המשמשים להם קורת גג.
- 15.1. המבקש מס' 2 הוא אחד מהנתבעים במסגרת ת.א. ... שבמסגרתו המשיבים 3-5 תבעו את פינויו הוא ובני משפחתו מבתיהם, המבקש מס' 2 איננו עובד ומתפרס מסיוע מועט מבני משפחתו, יחד עמו מתגוררת בתו שהיא אם חד הורית ושש ילדיה הקטינים.
- 15.2. המבקש מס' 3 הוא אחד מהנתבעים במסגרת ת.א. ... שבמסגרתו המשיבים 3-5 תבעו את פינויו הוא ובני משפחתו מבתיהם, למבקש מס' 3 5 ילדים.
- 15.3. המבקש מס' 4 הוא אחד מהנתבעים במסגרת ת.א. ... שבמסגרתו המשיבים 3-5 תבעו את פינויו הוא ובני משפחתו מבתיהם, המבקש מס' 3 אינו עובד ומתפרנס מסיוע בני משפחתו.
- 15.4. המבקש מס' 5 הוא אחד מהנתבעים במסגרת ת.א. ... שבמסגרתו המשיבים 3-5 תבעו את פינויו הוא ובני משפחתו מבתיהם, למבקש מס' 5 משפחה מרובת ילדים והוא מתפרנס בדוחק לסיפוק צרכי משק ביתו.
- 15.5. המבקש מס' 6 היא אחת מהנתבעים במסגרת ת.א. ... שבמסגרתו המשיבים 3-5 תבעו את פינויה היא ובני משפחתה מבתיהם, המבקש מס' 6 היא אם חד הורית ואיננה עובדת.
- 15.6. המבקש מס' 7 הוא אחד מהנתבעים במסגרת ת.א. ... שבמסגרתו המשיבים 3-5 תבעו את פינויו הוא ובני משפחתו מבתיהם, המבקש מס' 7 סובל מנכות משמעותית ואינו מסוגל לעבוד כלל.
- 15.7. המבקשים מס' 8-9 הוא חלק מהנתבעים במסגרת ת.א. ... שבמסגרתו המשיבים 3-5 תבעו את פינוים הם ובני משפחתם מבתיהם, המבקשים הללו הם זוג, הנתבעת 8 אינה עובדת ואילו הנתבע 9 עובד ומפרנס את משפחתו בדוחק.
- 15.8. המבקש מס' 10 הוא אחד הנתבעים במסגרת ת.א. ... שבמסגרתו המשיבים 3-5 תבעו את פינויו ההוא ובני משפחת מבתיהם, המבקש 10 הוא אב למשפחה, נכה ואינו עובד כלל.
- 15.9. המבקש מס' 11 הוא אחד הנתבעים במסגרת ת.א. ... שבמסגרתו המשיבים 3-5 תבעו את פינוים הם ובני משפחתם מבתיהם. המבקש 11 הוא אב למשפחה ומפרנס את משפחתו משכר זעום.
- 15.10. המבקש מס' 12 הוא אחד הנתבעים במסגרת ת.א. ... שבמסגרתו המשיבים 3-5 תבעו את פינויו ההוא ובני משפחת מבתיהם, המבקש 12 הוא אב למשפחה ואינו עובד כלל.
- 15.11. המבקש מס' 13 הוא אחד הנתבעים במסגרת ת.א. ... שבמסגרתו המשיבים 3-5 תבעו את פינויו ההוא ובני משפחת מבתיהם, המבקש 13 הוא אב למשפחה, חירש ואינו עובד כלל.
- 15.12. המבקש מס' 14 הוא אחד הנתבעים במסגרת ת.א. ... שבמסגרתו המשיבים 3-5 תבעו את פינויו ההוא ובני משפחת מבתיהם. המבקש 14 הוא אב למשפחה צעירה.
- 15.13. המבקש מס' 15 הוא אחד הנתבעים במסגרת ת.א. ... שבמסגרתו המשיבים 3-5 תבעו את פינויו ההוא ובני משפחת מבתיהם, המבקש 15 הוא אב למשפחה צעירה וטרם התחיל את דרכו המקצועית.

- 15.14. המבקש מס' 16 הוא אחד הנתבעים במסגרת ת.א... שבמסגרתו המשיבים 3-5 תבעו את פינויו ההוא ובני משפחת מבתיהם, המבקש 16 הוא אב למשפחה צעירה.
- 15.15. המבקש מס' 17 הוא אחד הנתבעים במסגרת ת.א... שבמסגרתו המשיבים 3-5 ניתן פסק דין המורה על פינוים של המבקש מס' 17 ומשפחתו מביתם, המשיבה מס' 17 הוא אב למשפחה, מפרנס יחיד ואב לבת הסובלת מנכות קשה מתניידת באמצעות כסא גלגלים.
- 15.16. המבקש מס' 18 הוא אחד הנתבעים במסגרת ת.א... שבמסגרתו המשיבים 3-5 ניתן פסק דין המורה על פינוים של המבקש מס' 17 ומשפחתו מביתם. המבקש מס' 18 הוא מפרנס יחיד למשפחתו ומתקיים בדוחק.
- 15.17. המבקש מס' 19 הוא אחד הנתבעים במסגרת ת.א... שבמסגרתו המשיבים 3-5 תבעו את פינויו ההוא ובני משפחתו מביתם. המבקש מס' 19 הוא אב למשפחה המתפרנסת ממשכורתו הזעומה.
- 15.18. המבקש מס' 20 הוא אחד הנתבעים במסגרת ת.א... שבמסגרתו המשיבים 3-5 תבעו את פינויו ההוא ובני משפחתו מביתם, המבקש מס' 20 הוא אב למשפחה המתפרנסת מעבודתו כטבח.
- 15.19. המבקש מס' 21 הוא אחד הנתבעים במסגרת ת.א... שבמסגרתו המשיבים 3-5 תבעו את פינויו ההוא ובני משפחתו מביתם, המבקש מס' 21 איננו עובד ומתפרנס מהבטחת הכנסה.
- 15.20. המבקש מס' 22 הוא אחד הנתבעים במסגרת ת.א... שבמסגרתו המשיבים 3-5 תבעו את פינויו ההוא ובני משפחתו מביתם, המבקש מס' 22 הוא אב למשפחה המתפרנסת מעבודתו כפועל כפיים במאפייה.
- 15.21. המבקשת מס' 23 היא אחת הנתבעים במסגרת ת.א... שבמסגרתו המשיבים 3-5 תבעו את פינויה היא ובני משפחתה מביתם. בעלה של המבקשת מס' 23 עובד בבית אבות ככוח עזר, משתכר בשכר מינימום ומשכורתו מהווה משכורת יחידה לפרנסת משפחתם מרובת הילדים.

המשיבים

16. **המשיב 1** הינו הרגולטור האחראי על פעולות ההקדשים, וההקדש נשוא הליך זה בפרט. תובענה זו מוגשת לאחר שניסיון המבקשים לקיים שיג ושיח מול המשיב ולהביאו להעמיק בסוגיית כהונת המשיבים 3-5 כנאמני ההקדש העלה חרס (לפירוט השיג ושיח בין המבקשים לבין המשיב 1 עובר להגשת התובענה ר' בהמשך). הסעדים המבוקשים בתובענה מכוונים בראש ובראשונה אליו.
17. **המשיב 2** הינו ההקדש עצמו.
18. **המשיבים 3-5 מונו בשנת 2001 כנאמני ההקדש הזמניים**, ולטענת המבקשים כהונתם כנאמנים נגועה בניגוד עניינים מובהק ופגמים נוספים. כפי שכבר תומצת לעיל, הטענה היא, שהמשיבים 3-5 פועלים, הלכה למעשה, שלא למטרות ההקדש, אלא בשליחות עמותת עטרת כוהנים ולמען השגת מטרותיה, והם למעשה מוציאים לפועל של מהלך השתלטות עטרת כוהנים על ההקדש ונכסיו. הכל כמפורט בטיעון בתובענה זו.
19. **המשיבה 6**, עמותת עטרת כוהנים, פועלת לקידום התיישבות יהודית בשכונות מזרח ירושלים בכלל, ובכפר סילואן ושכונת בטן אלהווא שבתוכו בפרט. היא עושה כן על-ידי רכישת או תפיסת חזקה בנכסים בדרכים שונות. כפי שיפורט להלן, עמותת עטרת כוהנים "גילתה" על קיומו של הקדש בבנישתי והנכסים המשויכים לו לפי הטענה בזכות מידע ראשוני שקיבלה ומחקר היסטורי שיזמה וערכה בעקבותיו.
20. יצוין, כי לאחרונה הוצא מכתב רשמי מטעם רשם התאגידים לפיו עטרת כוהנים לא הגישה במשך מספר שנים דו"חות כנדרש ולא שיתפה פעולה עם דרישות הרשם. בעקבות זאת נקבע כי "תיק העמותה יועבר

לטיפול יחידת אכיפה ובקרה ברשות התאגידים לצורך שקילת הגשת בקשה לפירוק העמותה" [מכתב מטעם רשם התאגידים מיום 31.12.2019 מצורף ומסומן ג].

21. למעשה, עמותת עטרת כוהנים השתלטה על ההקדש ונכסיו הנטענים באמצעות מינוי המשיבים 3-5. בפועל, כפי שיובא להלן, עטרת כוהנים מפעילה את ההקדש, מממנת את פעולותיו, את תביעות הפינוי, את שכרם של הגורמים המעורבים, ומנהלת ומאכלסת את הנכסים שעולה בידי המשיבים 3-5 לפנות וכיו"ב, והעובדה כי ההקדש ועטרת כוהנים חד המא מוצגת כלפי כולי עלמא.

1. הקדש בנבנישתי – סקירה היסטורית

על מנת לצמצם למינימום את המחלוקת העובדתית בתיק, מובאת הסקירה ההיסטורית הנ"ל על בסיס סקירה היסטורית של ההקדש עצמו שהוא הגיש בהליכים אחרים (באמצעות המשיבים 3-5), ומשקפת לכן את התפיסה של ההקדש ונאמניו את השתלשלות הדברים ההיסטורית. עניין זה נועד לשם צמצום המחלוקות בתיק זה, שעוסק בניהול ההקדש ולא בשאלה מהם נכסיו, ואין לראות באמור כאן משום הודאה של המבקשים בטענה כלשהי או הודאה לגבי כל מחלוקת המתבררת או שתתברר בתיקי הפינוי או בכל תיק אחר. מאחר וההשתלשלות נועדה אך ורק כדי לקצר את היריעה ואיננה חלק מהבסיס העובדתי הנדרש לקבלת הסעדים המבוקשים, הפלוגתאות והעילות דן אינם נושא לדיון בתיק זה וממילא לא יהוו מעשה בית דין. בכל מקום בתובענה זו בו מתייחסים המבקשים ל"נכסי ההקדש" (נכסים שעטרת כוהנים השתלטה או מנסה להשתלט עליהם, ניהלה או מנהלת לגביהם תביעות פינוי, פינתה מהם דיירים פלסטיניים ואכלסה במתנחלים או הקצתה למטרותיהם), הכוונה לנכסים בהם ההקדש טוען לזכויות בהם. למען שלמות התמונה יצוין, כי עמדת התושבים בתביעות הפינוי ועמדת המבקשים כאן הינה, בין היתר, כי בבעלות ההקדש היו מבנים ולא הקרקע, ומכיוון שאותם מבנים נהרסו ולא קיימים עוד, אין להקדש זכויות במבנים. כאמור, מחלוקת זו אינה רלוונטית לתיק זה שעוסק בזוהת הנאמנים ולא בנכסי הנאמנות, והיא נדונה בתיקי הפינוי (ר' את פסק הדין בת"א 55978-12-15; ערעור עליו תלוי ועומד).

הסקירה ההיסטורית, כפי שהוגשה על-ידי נאמני ההקדש בתיקים אחרים, מצורפת ומסומנת ד.

הקמת נקודת יישוב לעולי תימן – לפני כינון ההקדש (כאמור, לפי תיאור המשיבים 3-5)

22. בשנת 1881 החלה עלייה של יהודים מתימן לירושלים. עולים אלו נתקלו בקשיי קליטה קשים ונדרשו לסיוע ותמיכה. בשנת תרמ"ד הקימו נכבדים מהיישוב הישן את 'חברת עזרת נדחים לתפארת משה ויהודית' שנועדה לסייע לעולי תימן, אשר ביקשה ליזום ולקדם הקמת מקום מגורים לעולי תימן. יוזמה זו קרמה עור וגידים עם תרומת חטיבת קרקע בשטח של מספר דונמים, שהיום מצוי בלב שכונת בטן אלהווא שבסילוואן.

23. חטיבת הקרקע עליה נבנו המבנים נרשמה על שם הרב משה בנבנישתי, שכיחן החל מ-1862 כראש עדת היהודים הספרדים בירושלים, שקהילת עולי תימן היתה תחת חסותה.

24. בין השנים 1885 ל-1898 לערך נבנו לפי המחקר על חטיבת הקרקע, בתרומה של נדבנים, כשבעים חדרים. מבנים אלה סייעו לשיכונם לא רק של עולי תימן, אלא של בני עדות שונות שנדרשו לסיוע בקורת גג.

25. בבתיים אלה יושבו והתגוררו יהודים במשך מספר עשרות שנים, עד למאורעות בשנות ה-30 של המאה הקודמת, שכמפורט להלן הביאו לנטישתם.

26. יוער, כי מבנים אלה ככלל אינם קיימים עוד ורישומם בשטח אינו ניכר. לטענת נאמני ההקדש (שהתקבלה בהליך אחד שכבר הסתיים - ת"א 55978-12-15, אך מוגש עליו ערעור), ההקדש חל הן על הקרקע והן על המבנים שהוקמו עליו. לטענת המתגוררים בבתים והמבקשים כאן, ההקדש חל על המבנים בלבד, ולא על הקרקע. מחלוקת זו אינה נוגעת כאמור לנושאים הנדונים בתובענה זו, שעניינה ניהול נכסי ההקדש (ולא מהם נכסי ההקדש שיש לנהל).

27. יצוין, כי במהלך השנים קיבל ההקדש מהאפוטרופוס הכללי, בפטור ממכרז, מספר חלקות סמוכות, שלא היו חלק מנכסיו ההיסטוריים (ר' בהמשך), כך שנכסיו היום כוללים גם אותן.

יצירת ההקדש (לפי תיאור המשיבים 3-5)

28. הרב בנבנישתי הלך לעולמו בשנת 1885. מספר שנים לאחר מכן, ב-5.3.1899, נוצר לפני בית הדין השרעי ההקדש על-ידי ילדיו של הרב בנבנישתי המנוח. מטרת ההקדש היתה להבטיח כי נכסיו ימשיכו לשמש לטובת אותן מטרות של סיוע לנצרכים לקורת גג. צילום* שטר ההקדש המקורי ותרגומו צורף לעיל וסומן א.

29. נהני ההקדש, לפי שטר ההקדש, בתרגום כפי שאומץ במחקר (עמ' 31) יהיו:

"העניים של העדה היהודית בירושלים, הספרדים והאשכנזים במידה שווה, הנמצאים בעיר והבאים אליה. אחרי כן לטובת אלה שלאחריהם - עניי העדה היהודית שימצאו בה ספרדים ואשכנזים כאחד. אחרי כן לאלה שאחריהם כאמור לעיל, לטובת מי שימצא מהם לעולם, כל עוד הם קיימים תמיד וכל זמן שהם קיימים דור אחר דור ואיש אחר איש. יכולים הנהנים מההקדש ליהנות ממנו במגורים בלבד. לאחר מכן כאשר לא ימצא אחד מהם בירושלים הקדושה יהיה זה הקדש לטובת עניי העדה היהודית בכל מקום שהם נמצאים שם, ואם לא ימצאו (יהיה זה הקדש) לטובת העניים והמסכנים* בכל מקום שהוא".

* "בתרגום שבוצע על-ידי ההקדש ואשר צורף לעיל נרשם כאן "והמסמכים" אך המילה הנכונה היא 'והמסכנים' ('מסאכין' בנוסח המקור בערבית).

30. שטר ההקדש כנוסחו לעיל מינה כנאמנים את מי שכיחנו באותה עת כרב הראשי של העדה הספרדית בירושלים, הרב הראשי של העדה האשכנזית וכמנהל בית הספר למלאכה 'אליאנס', וקבע כי לעתיד יכהנו כנאמנים מי שישאו במישרות אלה. למנהל בית הספר 'אליאנס' ניתן מעמד בכורה בין הנאמנים, ונקבע שיהיה בסמכותו להורות על החלפת נאמנים ועוד (ר' התייחסות לעניין זה בהמשך).

נטישת השכונה והפסקת פעילות ההקדש (לפי תיאור המשיבים 3-5)

31. בעקבות מאורעות 1936 עזבו יהודי השכונה את המקום, והיה קושי לשמור על נכסי ההקדש, שהלכו וניזוקו. בסופו של דבר הושכרו בסוף 1945 נכסי ההקדש לתושב סילוואן למשך שלוש שנים, אך במלחמת העצמאות/1948 אבד הקשר עם הנכסים. בפועל ההקדש חדל מלהתקיים.

32. כאמור, ככלל, מבנים אלה שלטענת ההקדש היו באזור אינם קיימים כיום ורישומם אינו ניכר; לטענת ההקדש נותר מבנה אחד העומד על תילו והוא המבנה היחיד הקיים על חלקה 95 מגוש (שומה) 29986 – מבנה בית הכנסת (בית אבו נאב), ואילו על חלקה 96 מאותו גוש לא ניתן למצוא את המבנים הנטענים כלל. כך או כך, כאמור, לעניינה של תובענה זו, העוסקת בניהול נכסי ההקדש ולא בשאלה מה הם נכסים אלו בדיוק, אין רלוונטיות לסוגיה זו, והמבקשים ישובו ויצהירו כי אין לראות באמור בהצגת רקע זה על ההקדש, המבוסס כאמור על מסמכים שהוגשו על-ידי נאמני ההקדש עצמם, משום הסכמה או השתק פלוגתא לגבי כל סוגיה שמצויה במחלוקת בתיקי הפינוי.

ii. 'עטרת כוהנים' ומפעל ההתנחלות שלה בבטן אלהווא

33. עמותת עטרת כוהנים נוסדה פורמלית בשנות ה-80 של המאה הקודמת (למיטב הבנתנו פעלה למעשה כבר בשנות ה-70 במסגרת עמותה אחרת, ממנה 'התפצלה') מתוך מטרה להגדיל את האחיזה היהודית באזורים פלסטיניים של העיר. תחילה התמקדה העמותה ברובע המוסלמי שבתחומי העיר העתיקה, ובהמשך החלה לפעול גם מחוץ לחומות, בשכונות פלסטיניות, ובפרט בסילוואן (לצד עמותות אחרות כמו עמותת 'אלעד').

34. כך מציגה עצמה 'עטרת כוהנים' בדף אינטרנט שהקימה לצורך גיוס כספים: "עמותת עטרת כוהנים עוסקת ארבעים שנה בבניין ובגאולת ירושלים. העמותה פועלת לחיזוק ההתיישבות היהודית בעיר העתיקה ובסביבותיה, ברכישת בתים ובגאולת קרקעות ונכסים, אכלוס משפחות יהודיות, חיזוק הריבונות היהודית וחיזוק אחיזתנו בעיר ירושלים ... למעלה מארבעים שנה פועלת עמותת עטרת כוהנים להמשיך ולשחרר את ירושלים ולשמור עליה, גם בתחומי העיר העתיקה וגם בכל רחבי מזרח העיר. בענווה וביראה אנו ממשיכים את בנין ירושלים בעשרות מתחמים, חלקם הגדול הם בתים בהם התגוררו יהודים עד המאורעות והגירוש בשנים תרפ"ט-תרצ"ח (1929-1936). העבודה היא מפרכת ונעשית בתנאים קשים מאד, אך מעל לכל עומדת השבועה שנשבנו לירושלים "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני"."

התדפיס מדף אינטרנט של עטרת כוהנים לגיוס כספים מצורף ומסומן ה.

35. לשם הגשמת מטרותיה פעלה העמותה בדרכים שונות, ובין היתר לאיתור נכסים שהיו בבעלות יהודית, לרכישת נכסים אחרים, ולקבלת נכסים מגורמים רשמיים כמו חברות ממשלתיות, האפוטרופוס הכללי ועוד. לאחר קבלת החזקה בנכסים פעלה העמותה ליישוב יהודים בהם – מתנחלים שהגיעו להתיישב במקום ממניעים אידיאולוגיים.

36. אחד האזורים בהם התמקדו פעולות ההתנחלות של עטרת כוהנים הוא אזור בטן אלהווא שבסילוואן, המכונה על ידה 'כפר התימנים'. עטרת כוהנים פעלה כדי לתפוס חזקה בנכסים שם, והביאה לאכלוסם בכמה עשרות משפחות מתנחלים או אברכים (בית יהונתן³, בית הדבש, בית קוואסמה, ובית רביעי נוסף). **אלה הם כאמור נכסים שעטרת כוהנים תפסה ללא שימוש בפלטפורמת ההקדש ובלי קשר אליו.** יצוין, כי בית הדבש אשר נרכש על-ידי עטרת כוהנים כלול לשיטת ההקדש בנכסיו, וכפי שנתייחס להלן – הם לא תבעו אותו מעטרת כוהנים בדומה לנכסי ההקדש המוחזקים בידי פלסטינים.

37. **כפי שעוד יורחב להלן, 'עטרת כוהנים' עצמה רואה במפעל ההתנחלות שלה בבטן אלהווא שבסילוואן ('כפר התימנים' לשיטתה) משום פרויקט אחד, כשתפיסת 'נכסי ההקדש' באמצעות נאמניו מהווה אמצעי להרחבתו. פעילות ההקדש לתפיסת חזקה בנכסים בשכונה משולבת לחלוטין בפעילות עטרת כוהנים הכללית לתפיסת חזקה בנכסים בשכונה, והנכסים משמשים למטרות שונות במסגרת אותו פרויקט. כך גם מוצגים הדברים כלפי כולי עלמא.**

³ אוכלס ב-2004 על-ידי עטרת כוהנים לאחר שבמקום הוקם שלא כחוק בניין גבוה (ר' רע"פ 727/08 איל גוטליב נ' מדינת ישראל, תקדון-עליון (2008)).

בית הדבש – נרכש ואוכלס על-ידי עטרת כוהנים בתחילת שנות ה-2000 (פורמלית על-ידי חברה זרה כלשהי. בפועל מוחזק ומנוהל על-ידי עטרת כוהנים, וכך היא גם מציגה אותו).

בית קוואסמה – נרכש ואוכלס על-ידי עטרת כוהנים בשנת 2014.

בית רביעי נמצא בקרבת מקום.

38. לאחר מינוי המשיבים 3-5 המשיכה עטרת כוהנים במפעל ההתנחלות בבטן אלהווא שבסילוואן גם באמצעות הפלטפורמה של ההקדש, כשגם מבחינתה מדובר במפעל אחד, שגם אדמיניסטרטיבית מנוהל במשותף על-ידיה. לצד הנכסים שעלה בידי עטרת כוהנים לתפוס בהם חזקה ללא קשר להקדש, ולצד ניסיונות לתפוס חזקה בנכסים נוספים שאינם קשורים להקדש, היא עושה שימוש בנכסיו (כאמור, נכסים שנטענת בעלות של ההקדש לגביהם), כפלטפורמה לתפיסת חזקה בנכסים נוספים.

III. מהלך השתלטות עטרת כוהנים על הקדש בניבנישתי: מקבלת המידע הראשוני ובעקבותיו המחקר לאיתור ההקדש ונכסיו, דרך מינוי אנשים הקשורים בה כנאמני ההקדש, ועד ניהול בפועל של פעולות ההקדש לאחר מינוי המשיבים 3-5 כנאמנים

בפרק זה יתואר המהלך המתוכנן של עטרת כוהנים של מינוי אנשיה כנאמני הקדש בניבנישתי אותה "איתרה" בעקבות מחקר שערכה, באופן שאפשר לה למעשה להשתלט על הקדש בניבנישתי ועל נכסיו, לנהלם ולהשתמש בהם כדי לקדם את מטרותיה.

מחקר עטרת כוהנים שהוביל לאיתור ההקדש ונכסיו

39. ראשית "הקמתו לתחייה" של הקדש בניבנישתי ומינוי המשיבים 3-5 כנאמניו במחקר שמימנה וערכה 'עטרת כוהנים' ל-"איתור" נכסים בבטן אלהווא, שהיו לטענתה בבעלות יהודית. בעקבות מידע בסיסי על קיומו של הקדש בניבנישתי ו"כפר התימנים", ביקשה עטרת כוהנים לערוך מחקר שיוכל להוות, כפי שאמנם היווה בסופו של דבר, ראשיתו של מהלך להשתלטות על הנכסים הנ"ל לשם קידום מטרותיה של הרחבת ההתיישבות היהודית בסילוואן.

40. כלומר, 'עטרת כוהנים' והעומד בראשה הבינו, כי דרך הפלטפורמה של ההקדש, היא תוכל להרחיב את מפעל ההתנחלות שלה בסילוואן, שכן באמצעות ההקדש תהיה לה זיקה או זכויות בנכסים שיבורר כי להקדש יש זכויות בהם.

41. עניינים אלה מפורטים בצורה ברורה בראיון שנערך באוגוסט 2018 עם יו"ר עמותת עטרת כוהנים, מתי דן, בו הוא מסביר כיצד הגיע לידיעתו בדרך מקרה מידע ראשוני על התיישבות תימנים בסילוואן, כיצד הזמין בעקבות זאת את המחקר על המקום, כיצד אותר במסגרת מחקר זה תיק ההקדש, וכיצד הוביל מהלך זה למהלך למינוי הנאמנים.

העתק הראיון מיום 7.8.2018 עם יו"ר עטרת כוהנים מצורף ומסומן 1.

42. הדברים מובהרים גם בפרוטוקול החקירה של המשיב 3 באחת מתביעות הפינוי שמנהל ההקדש (ת"א 60182-10-13) בדיון מיום 27.10.2019 [מצורף ומסומן 2]. שם הסביר, כי היה מעורב כעובד עטרת כוהנים באיתור נכסי ההקדש החל מאמצע שנות ה-90, שנים לפני מינויו כנאמן: "נודע לנו שיש רכוש של יהודים שהיה באזור הזה, והיה חשוב לנו לברר היכן הוא מה הבסיס המשפטי לדברים האלה". [שאלה: "מי זה אתם?"] "בזמנו עבדתי בעמותת עטרת כוהנים והיה חשוב לנו לברר את זה" [עמ' 84, החל מש' 13], ולשאלה מי הנחו אותו בכך השיב "בין היתר המנהל על עמותת עטרת כוהנים, מתתיהו הכהן דן" (ש' 34 שם), ומסר את אותו סיפור שסיפר דן בראיון שלעיל, על הגעת המידע הראשוני מאחד מצאצאי התימנים שישבו במקום, המחקר ובהמשך הבקשה למינוי הנאמנים.

43. ובהמשך העיד בצורה ברורה (עמ' 85 ש' 24) "היה חשוב לנו בעיקר בשלב הראשון להתמנות כנאמנים, כי עד שאין לנו מעמד משפטי אנחנו לא יכולים לעשות שום דבר". שאלה: "אתה פנית קודם כל לאפוטרופוס ביקשת לשחרר ואז אמרו לך קודם כל תתמנה כנאמן ואז תבקש לשחרר. נכון?". המשיב 3: "יכול להיות, כן ... [רצינו להתמנות] כדי לממש את מטרות ההקדש".

44. עדות דומה מסר גם במסגרת הדיון בתביעת פינוי אחרת. גם שם הסביר, כי בטרם מינויו ומינוי חבריו כנאמנים היתה מעורבותו ב"מחקר היסטורי", כשלב מקדים לעתיד לבוא. פרוטוקול דיון החקירה מיום 17.6.2019 של המשיב 3 בתא"ק 67449-12-15 שפרמון נ' רגבי ואת', עמ' 24 ש' 14. מצורף ומסומן ה.

45. גם במכתב שהוציא המשיב 3 לרשם ההקדשות בדצמבר 2006 הוא הבהיר כי מינוי הנאמנים בא בעקבות המחקר שערכה עטרת כוהנים.

מכתב המשיב 3 לרשם ההקדשות מיום 28.12.2006 מצורף ומסומן ט.

46. הדברים עולים גם בעדותו של עובד עטרת כוהנים ('עמותת בת של עטרת כוהנים' כהגדרתו), שהעיד באותו דיון מיום 27.10.2019 על כך שקודם למהלך מינוי הנאמנים היה המחקר שנערך ו"פעולות מקדימות", אך רק לאחר שמונו הנאמנים ושחררו הנכסים מהאפוטרופוס ניתן היה להתחיל לפעול באופן ממשי [נספח ז], עמ' 14 ש' 38].

47. לאחר השלמת המחקר ובעקבותיו הותנע המהלך של הקמתו לתחייה של ההקדש והפנייה לבית המשפט לשם מינוי המשיבים 3-5 כנאמני ההקדש.

מינוי המשיבים 3-5 כנאמנים חלופיים

48. בעקבות המחקר, שגילה לעטרת כוהנים את היקף הנכסים שההקדש יוכל לטעון לזכויות בהם, היא הבינה כי אמנם באמצעות הפלטפורמה של ההקדש היא תוכל להגדיל משמעותית את פוטנציאל ההתנחלות בשכונה, שכן דרך ההקדש ניתן "להגיע" לנכסים נוספים בשכונה.

49. לפיכך, לאחר סיום המחקר, הותנע המהלך של מינוי נאמנים להקדש, שיוכלו לפעול לשם השתלטות "חוקית" על ההקדש לשם הרחבת האחיזה היהודית בבטן אלהווא כחלק ממפעל ההתנחלות הכללי של עטרת כוהנים במקום.

50. בשנת 2001 פנו המשיבים 3-5 לבית המשפט הנכבד בבקשה למינויים כנאמנים להקדש (ה"פ 750/01). פורמלית בוצעה הפנייה על-ידי הרב הראשי הספרדי של ירושלים, והיא נסמכה על הצהרתו כי אין בכוחם שלו ושל הרב הראשי האשכנזי, שאמורים לשמש כנאמנים לפי שטר ההקדש, למלא את תפקיד הנאמנים (ועל כך שבת הספר אליאנס בירושלים, שמנהלו אמור לשמש הנאמן השלישי, אינו קיים יותר), ועל בקשתו למנות את הנאמנים 3-5 כנאמנים חליפיים (ללא שום הסבר מדוע מוצע למנות דווקא אותם, מה זיקתם להקדש או מטרותיו וכן הלאה). כלומר, המדובר במינוי המשיבים 3-5 כנאמני ההקדש עקב נבצרות לכאורה של מי שאמורים לשמש כנאמנים על-פי שטר ההקדש.

51. ביום 15.11.2001 אישר בית המשפט – ללא קיומו של בירור מהותי כלשהו ובהחלטה לאקונית - את מינוי המשיבים 3-5 כנאמנים החדשים להקדש.

הבקשה למינוי נאמנים מצורפת ומסומנת 1.

תגובת רשם ההקדשות לבקשה למינוי הנאמנים מצורף ומסומן 2.

תגובת האפוטרופוס הכללי לבקשה למינוי הנאמנים מצורף ומסומן 3.

ההחלטה על מינוי המשיבים 3-5 כנאמנים מצורף ומסומן 4.

52. במסגרת תובענה זו אין עותרים המבקשים לביטול פסק הדין משנת 2001. יחד עם זאת, הליקויים החמורים שנפלו בהליך זה, חלקם זועקים לשמים, מצטרפים ליתר נימוקי התובענה ומחזקים את הטענה כי אין לאפשר את המשך כהונת המשיבים 3-5 כנאמני ההקדש:

א. פסק הדין מתבסס לכאורה על הצהרת שני רבני העיר, הספרדי והאשכנזי, כי אינם יכולים ומעוניינים לשמש כנאמנים. ואולם, הבקשה למינוי הנאמנים הוגשה על-ידי הרב הספרדי בלבד, ובתיק ההקדש לא מצאנו הצהרה כלשהי של הרב האשכנזי.

ב. לגבי הנאמן השלישי, "מנהל בית הספר למלאכה האליאנס ישראלית"⁴, שמעמדו על פי כתב ההקדש רם יותר כנאמן ראשי, כמי שיכול גם "להוסיף ולהחסיר בהקדש" וכן למנות נאמן ולפטרו (ר' נספח א לעיל, ועוד נתייחס לכך בהמשך), כל מה שהובא בפני בית המשפט היה אישור של משרד החינוך כי בית הספר אליאנס כפי הגדרתו בשטר ההקדש "אינו קיים יותר". הא ותו לא. לא נערכה בדיקה לגבי מי יכול או צריך לבוא במקומו, והרי מדובר ברשת בתי ספר קיימת, המנוהלת על-ידי ארגון שריר ופעיל.

ג. ובעיקר: מעבר לאי בחינת הנבצרות כראוי נפלו בהליך פגמים מהותיים נוספים: לא התקיים כל דיון מהותי בשאלת התאמת המשיבים 3-5 לשמש כנאמנים; לא התקיים כל דיון בשאלת הזיקה שלהם לנושא ההקדש או לתפקידים הציבוריים שנקבעו כנאמני ההקדש או המוטיבציה שלהם; לא גולה הקשר בין המשיבים 3-5 או מי מהם לעטרת כוהנים ו/או למחקר שנוהל על ידה שהביא לאיתור תיק ההקדש ולהנעת מהלך הקמתו לתחייה באמצעות הפנייה לבית המשפט; למעשה – לא התקיים דיון כלל מעבר לכך שהרבנים אינם מעוניינים לשמש כנאמנים ומסכימים למינוי המשיבים 3-5.

בעניינים אלה נעסוק להלן, בפסקה האחרונה של הטיעון.

53. במרץ 2004 נרשם ההקדש בפנקס ההקדשות הציבוריים, תוך שנרשם כי נועד "לטובת העניים של העדה היהודית בירושלים הספרדים והאשכנזים בחלקים שווים" (נספח ב לעיל).

שניים מתוך שלושת נאמני ההקדש, המשיבים 3-4, אנשי עטרת כוהנים מובהקים

54. שניים משלושת הנאמנים שמונו, ואשר מהווים את הרוח החיה בפעילות ההקדש, המשיב 3 שפרמן, והמשיב 4 זרביב, הינם אנשי עטרת כוהנים וקשורים אליה בטבורם.

המבקשים מתקשים להאמין שהדברים יוכחשו, אך למען הסדר הטוב יומחשו הדברים להלן.

55. שפרמן, המשיב 3, הינו חבר פעיל ופעיל בולט בעמותת בעטרת כוהנים, לרבות חבר הוועד המנהל של העמותה:

- א. החל משנת 2013 חתום שפרמן כחבר הוועד המנהל של עטרת כוהנים על דיווחים פורמליים של העמותה לאורך השנים, המצורפים כנספחים כדלקמן [בסוגריים – מספור הנספח]:
- פרוטוקול אסיפה כללית מיוני 2013 [יא1].
  - דיווח על מקבלי השכר הגבוה בעמותה בשנת 2014 [יא2].
  - גם על הדו"ח הכספי האחרון שהגישה עטרת כוהנים לרשם העמותות, המתייחס לשנת 2016 ואשר הוגש בספטמבר 2019, חתום שפרמן כחבר הוועד המנהל של עטרת כוהנים [יא3].
  - כנ"ל על הדו"ח המילולי לשנת 2016 [יא4].

⁴ כך בתרגום שטר ההקדש נספח א' לעיל. יצוין כי בהמשך אותו מסמך מכונה נאמן זה 'מנהל בית הספר היהודי למלאכה בירושלים'.

ב. שפרמן היה מהמשתתפים הספורים באסיפות הכלליות של עטרת כוהנים לאורך השנים. פרוטוקולים של אסיפות מצורפים כלדקמן:

- פרוטוקול אספה מנובמבר 2002 [יב1].

- פרוטוקול אספה מינואר 2005 [יב2].

- פרוטוקול אספה מינואר 2005 [יב3].

פרוטוקול אספה מספטמבר 2009 [יב4].

56. הנאמן השני, המשיב 4, מרדכי זרביב, אף הוא איש עטרת כוהנים מובהק.

א. בישיבת וועדת הפנים של הכנסת מיום 11.12.2018, בשיאם של המאבקים המשפטיים שמנהלים נאמני ההקדש לשם פינוי הדיירים בנכסים להם טוענים, מופיע ברשימת המוזמנים: **"מרדכי זרביב, מנהל רכישות, עטרת כוהנים"**. הפרוטוקול מצורף ומסומן יג.

ב. זרביב פעל מול תושבי השכונה בניסיון לקדם רכישת ותפיסת נכסים, והציג עצמו מולם כאיש עטרת כוהנים.

57. הנאמן השלישי, המשיב 5, הרב רלב"ג, דמות מוכרת בירושלים, אינו קשור באופן דומה לעטרת כוהנים, ונראה כי מדובר ב"דמות הציבורית" מבין הנאמנים. בפועל, למיטב הידיעה, מעורבותו בפועל בניהול ענייני ההקדש ובניהול תביעות הפינוי מטעמו (מעבר לחתימה על יפויי כוח וכד') מצומצמת אם בכלל. למיטב ידיעת המבקשים, הוא לא היה נוכח באף דיון של ההקדש, לא מסר תצהיר מטעמו באף הליך וכו'.

58. לסיכום, שניים משלושת האנשים שמונו לשמש כנאמני ההקדש הינם אנשי עטרת כוהנים'.

59. **העובדה כי מדובר באנשי עטרת כוהנים אשר מונו כנאמני ההקדש היתה מובנת וידועה לכל, וכך גם הוצגה באמצעי התקשורת** (האזהדים את מפעל ההתנחלות בסילוואן, לא הביקורתיים כלפיו). למעשה, **ההבנה המוצהרת היתה והינה כי ההקדש הועבר לניהול עמותת עטרת כוהנים / אנשי עטרת כוהנים**.

א. ר' דיווח באתר 'סרוגים' מיום 16.11.2016 [מצורף ומסומן יד1]:

"בשנת 2001 הפכו אנשי עטרת כוהנים נאמני "הקדש בנבנישתי", ההקדש שהוקם על ידי הקהילה היהודית בירושלים בשנת 1899, כדי להקים את בתי השכונה התימנית. בית המשפט המחוזי בירושלים אישר את בקשת אנשי העמותה להפוך לנאמנים, בזכות תמיכת האפוטרופוס הכללי במשרד המשפטים בבקשה. מאז מנהלת העמותה מאבק משפטי וכלכלי נגד הפלסטינים בשכונה, במאמץ לפנותם מבתיהם".

ב. ודיווח של 'ערוץ 7' מאותו היום [מצורף ומסומן יד2]:

"כזכור, בית המשפט המחוזי בירושלים אישר בשנת 2001 לאנשי עטרת כוהנים להפוך לנאמני "הקדש בנבנישתי" שהוקם על ידי הקהילה היהודית בירושלים בשנת 1899, כדי להקים את בתי השכונה התימנית. בית המשפט אישר את בקשת העמותה בזכות תמיכת האפוטרופוס הכללי במשרד המשפטים. מאז פועלים בעמותה לפנות מבתיהם את הערבים המתגוררים בשכונה, לטובת התיישבות של יהודים במקום. בשנותיים האחרונות הואצו ההליכים המשפטיים וכמה משפחות פונו מבתיהן" [פיסקה זו מתמצתת היטב את הסיפור כולו: בשנת 2001 הצליחה עמותת עטרת כוהנים להפוך לנאמני הקדש בנבנישתי, ומאז היא פועלת במקום בהתאם למטרותיה לפינוי ערבים ויישוב יהודים במקומם]. ויוער, כי מועד ביצוע שניהפרסומים והדימיון ביניהם מלמד כי מדובר בהודעה לתקשורת (דברור) שהוצאה על-ידי בעלי העניין עצמם.

ג. ור' דיווח באתר ערוץ 20 מיום 22.11.2018 על פסק הדין שניתן יום קודם לכן בבג"ץ 7446/16 בו נדחתה העתירה על שחרור נכסי ההקדש לידי הנאמנים [יב3]: **"בג"ץ דחה עתירה של תושבי כפר סילוואן כנגד החלטת האפוטרופוס הכללי לאפשר לעמותת עטרת כוהנים ליישב יהודים בבתיים שנרכשו כדן. הבתים נרכשו על-ידי יהודי תימן בתחילת המאה ה-19"**.

ד. וכתבה מערוץ 20, אף היא מנובמבר 2018, ואשר מדווחת על אותו פסק דין, אשר הועלתה על-ידי עטרת כוהנים לדרך הפייסבוק שלה. בכתבה מוצג פרויקט בית הכנסת (בית אבו נאב, אשר ההקדש ניהל את תביעת הפינוי שלו וקיבל אותו בסופו של דבר לידיו) כפרויקט של עטרת כוהנים ("את עבודות השימור הנוכחית יזמה עמותת עטרת כוהנים בסיוע משרד התרבות"), ואילו פסק הדין שהשיגו נאמני ההקדש בבג"ץ מוצג כך: "אתמול דחה בג"ץ את עתירתם של תושבי סילוואן הערבים והתיר לעמותת עטרת כוהנים להמשיך בהליך הפינוי של 70 בתים בכפר.. הבתים שייכים להקדש בנבנישתי, שהועבר לנאמנות העמותה בשנת 2001" [יד4].

ד. ובדומה, דיווח של אתר ערוץ 7 מיום 20.1.20 על פסק הדין שניתן יום קודם לכן בת"א 55978-12-15 שפרמן ואח' נ' רג'בי בו התקבלה תביעת פינוי של נאמני ההקדש [יד5]: "בית המשפט קיבל את עתירת אנשי עמותת עטרת כוהנים, המשמשים כנאמני הקדש שבבעלותו קרקע בסילוואן, לפנות תושבים שגרים במקום... על הקרקע השייכת להקדש עומדים עוד מספר מבנים, אשר עמותת עטרת כוהנים מבקשת להשיב גם אותם לידיים יהודיות".

וזומה שאין צורך להוסיף דבר.

60. בעדותו בת"א 60182-10-13 סיכם והסביר המשיב 3 את הדברים באופן בהיר. לאחר שמסביר שבעקבות הניתוק ממזרח ירושלים ב-1948 "נותק הזיכרון הארגוני" ולכן ההקדש בפועל לא היה פעיל, מסכם בתמצית כדלקמן [נספח ח לעיל עמ' 112 ש' 31-39]:

"... לכן הדברים האלה אכן לא טופלו וזאת הסיבה שאנחנו החל מאמצע שנות ה-90 כשנודע לנו שיש דבר כזה על ידי זה שמישהו כנראה צאצא של אותם תימנים שישבו בשטח ההקדש, לא טופל. ואנחנו בסוף שנות ה-90 התחלנו לחקור וניסינו גם להפעיל את האפוטרופוס ... אבל עד שהדברים לא שוחרו לידינו בנובמבר 2001, לא נעשו שום פעולות משמעותיות אמיתיות".

61. לשון הרבים 'אנחנו' מתייחס לאנשי עטרת כוהנים, כשאינן הפרדה ב'אנחנו' בין הפעולות לפני מינוי הנאמנים ב-2001 לבין המינוי. "אנחנו", קרי עטרת כוהנים או במסגרת עטרת כוהנים, פעלנו מאמצע שנות ה-90 במחקר וכו', ו'אנחנו' מונינו כנאמני ההקדש על-מנת שניתן יהיה לפעול. כפי שגם מדגימים הפרסומים לעיל, כך הוצגו הדברים וכך הם הובנו על-ידי אמצעי התקשורת והציבור הרחב.

תביעות הפינוי שהוגשו על-ידי ההקדש לאחר מינוי אנשי עטרת כוהנים כנאמני

62. לאחר מינוי המשיבים 3-5 כנאמני ההקדש הם החלו לפעול לשם תפיסת חזקה בנכסים שההקדש טען לזכויות בהם, תוך פינוי הפלסטינים המתגוררים בהם, הכל בהתאם למטרות עטרת כוהנים.

א. מייד לאחר מינויים כנאמנים פעלו המשיבים 3-5 לשם שחרור נכסי ההקדש מהאפוטרופוס הכללי (פיסקה 9 לפסה"ד בבג"ץ 7446/17 בו הותקפה תעודת השחרור הנ"ל).

ב. לאחר שחרור הנכסים לידיהם יזמו הנאמנים שורה ארוכה של תביעות פינוי מורכבות, מסובכות ומרובות ערכאות לשם פינוי הפלסטינים המתגוררים בנכסים.

ג. בפסק הדין בבג"ץ 7446/17 נסקרו תביעות פינוי אלה או חלקן (פיסקה 17 לפסה"ד):

"ת"א 60182-10-13 זרביב נ' בצבוק...; ת"א 1496-03-15 שפרמן נ' אבו נאב...; ת"א 37827-05-15 שפרמן נ' רג'בי...; ת"א 40939-06-15 שפרמן נ' בצבוק...; ת"א 27537-09-15 סרחאן נ' שפרמן... ת"א 11330-12-15 שפרמן נ' בורקאן...; ת"א 55978-12-15 שפרמן נ' רג'בי...; ת"א 67449-12-15 שפרמן נ' רג'בי...; ת"א 41560-02-16 שפרמן נ' גיח... ת"א 44060-02-16 רלב"ג נ' רג'בי...; ת"א 11184-03-16 רלב"ג נ' שחאדה".

- ד. **המדובר בהליכים שעלות ניהולם מוערכת במאות אלפים או מיליוני ש"ח.**
- ה. בין פעולות אלה היה גם פינוי דייריו של מבנה שנטען שהיה בית הכנסת של כפר השילוח ('בית אבו נאב'), הפעלתו מחדש, ואף הקמה בסיוע ממשלתי של מה שהוצג כ'מרכז מורשת' במקום.
- ו. תביעות פינוי אלה אינן ממצות את פעילות הנאמנים לשם פינוי הדיירים ותפיסת חזקה בנכסים. לצד ניהולן של תביעות הפינוי פעלו הנאמנים במקביל בניסיון להגיע לפינוי ב"הסכמה": הסכמת הדיירים לאחר שנוכחו באיום הפינוי לפינוי הנכסים תמורת תשלום "לפנים משורת הדין" של פיצויים.
- ז. בית סרחאן – לאחר איום בפינוי פונו על-ידי ההקדש בהסדר כספי כעשר משפחות, והמבנה נתפס ואוכלס במתנחלים⁵.
- ח. בית אבו נאב – נאמני ההקדש הגישו תביעת פינוי נגד חמש משפחות, שהתקבלה. מספר חודשים לאחר סיום ההליך השיפוטי פינו שלוש משפחות את הדירות, ככל הנראה תמורת תשלום. שתי המשפחות האחרות פונו מהדירות בכוח בידי המשטרה וקבלני הוצל"פ.
63. מכל מקום, באותם מקרים בהם התקבלו תביעות הפינוי, או שהושגו הסדרים שהביאו לפינוי הנכסים "מרצון", אוכלסו בתי ההקדש שהתפנו על-ידי עטרת כוהנים, במתנחלים יהודים. למיטב הידיעה ובהתאם להצהרות הנאמנים ועובדי עטרת כוהנים בהליכים השונים, אלה או חלקם אינם משלמים שכר דירה, או משלמים שכר דירה סמלי. ואמנם, בחקירתו הנגדית מטעם ההקדש אמר איש עטרת כוהנים, ברק וינברג, כי הדיירים במקום הינם "בעיקר אנשים שהם לומדי תורה" (עמ' 36 ש' 22 לפרוטוקול חקירה נספח 2 לעיל), הגרים ב"שכירות חופשית מסובסדת" (עמ' 35 ש' 27 שם). ואמנם, בדו"חות הכלכליים של ההקדש אין פירוט של הכנסות משכר דירה (ר' להלן).

ההקדש מנוהל, מופעל וממומן על-ידי עטרת כוהנים; האופרציה של ניהול פינוי הפלסטינים מנכסי ההקדש ויישוב מתנחלים יהודים בהם מנוהלת על-ידי עטרת כוהנים

64. **בענייננו אין המדובר במצב בו גוף א' [ההקדש] פועל באופן מהותי בהתאם למטרות של גוף ב' [עטרת כוהנים]. בענייננו, ההקדש בפועל, גם ברמה הטכנית-אדמיניסטרטיבית, מופעל על-ידי עטרת כוהנים ועל ידי המנגנון האדמיניסטרטיבי שלה.**

65. **להקדש אין כלום מלבד "נכסים" בהם טוען לבעלות: אין לו כספים. אין לו מנגנון אדמיניסטרטיבי. אין לו מנגנון לגיוס תרומות. אפילו חשבון בנק אין לו. אין הוא מנהל את השכירויות. אין לו דבר. הכל מנוהל על-ידי עטרת כוהנים ובאמצעותה.** המשיב 3, איש עטרת כוהנים ונאמן ההקדש, הצהיר על הדברים בצורה ברורה בעדותו ב-ת"א 60182-10-13 [נספח 2 לעיל]:

א. להקדש כלל אין משאבים. אין לו מזומנים. אין לו כסף משלו [עמ' 85 ש' 28-26].

ב. עטרת כוהנים היא שמשיגה את הכספים (התרומות) עבור רכישות הנכסים על-ידי ההקדש [עמ' 104 ש' 8, ש' 31-29].

ג. הכספים הועברו, לפי עדות המשיב 3, לחשבון נאמנות של עוה"ד אשר טיפל בעסקאות עטרת כוהנים [עמ' 107, ש' 3 ואילך].

⁵ יצוין, כי התשלום שולם לאדם אחד, ואילו בני משפחה אחרים תבעו בבית המשפט את ביטול העסקה בטענה שהבניין לא היה בבעלותו המלאה של מקבל התשלום אם בכלל היתה לו בעלות. התובענה עדיין מתנהלת [ת"א 27537-09-15 מחמוד סרחאן ואח' נ' אברהם שפרמן מרדכי זרביב יצחק רלב"ג נאמני ההקדש על שם בנבנישתי], אך כאמור הנכס כבר אוכלס על-ידי עטרת כוהנים.

- ד. לא ההקדש שילם את שכר טרחת עוה"ד אלא עטרת כוהנים "דאגה להשיג כספים לעניין ייעודי זה" [עמ' 107 ש' 21-16], וכך באופן כללי לגבי מימון הפעולות המשפטיות של ההקדש באופן כללי [ש' 24].
- ה. למעשה, להקדש אין בכלל חשבון בנק [עמ' 105 ש' 30-29, עמ' 107 ש' 30].
- ו. כל זאת מבלי שיש הסכם בין שני הגופים [עמ' 104 ש' 12, עמ' 105 ש' 34], כפי שהיה מתבקש לו היה מדובר בשני גופים נפרדים הצריכים להגן כל אחד על אינטרסים נפרדים שלו.
- ז. מי שמנהלת בפועל את השכרת הנכסים שנתפסו על-ידי ההקדש היא עטרת כוהנים [עמ' 108 ש' 1] וההקדש "לא עובד ישירות מול השוכרים" [עמ' 109 ש' 20], כשהנאמן המשיב 3 לא ידע דבר על הסכמי השכירות, גביית השכירות וכו' [עמ' 108 ש' 9, 15, 30].
66. הדברים מקבלים ביטוי מפורש בדו"חות הכספיים של ההקדש, שאינם כוללים בשנים השונות פרטים על פעילות כספית התואמת את היקפי הפעילות הגלויים של ההקדש (ניהול התביעות הרבות, תשלום פיצויים, שיפוץ ותחזוקת הנכסים וכו'), האמורים היו להסתכם במיליונים לאורך השנים. יצוין, שלא ברור כיצד ניתן לבצע את הפעילות שכן מבוצעת ללא חשבון בנק.
- הדוחות הכספיים של ההקדש מהשנים 2009, 2014, 2015, 2016 ו-2017 מצורפים כנספחים טו.
67. ויושם אל לב ביאור 3 לדו"ח 2009, לפיו **להקדש אין חשבון בנק ופעולתו מתבצעת דרך עמותה שמטרתה תואמת את מטרת ההקדש**. הצהרה זו תואמת את עדותו העדכנית של המשיב 3 כמפורט לעיל.
68. לפי הדו"ח הכספי לשנת 2015, ההקדש קיבל בשנת 2005 מ'עטרת כוהנים' "הלוואה" לצורך רכישת ארבע חלקות מהאפוטרופוס הכללי. יצוין, כי לא מצאנו אזכור בדו"חות כספיים מאוחרים להחזר ההלוואה.
69. בדו"ח הכספי לשנת 2017 של ההקדש, בסעיף 14 להצהרת הנאמנים לרואי החשבון, מוצהר במפורש כי **"במהלך שנת 2017 מומנה פעילות ההקדש על-ידי עמותת עטרת כוהנים"**.
70. **כלומר, פעילות ההקדש מומנה ממש, באופן ישיר, אפילו בלי ניסיונות הסתרה מלאכותיים, על-ידי עטרת כוהנים**. אין ביאור של גובה המימון, אך כאמור המימון אמור להיות בסכומים גבוהים מאד, במיליונים, למימון ניהול תביעות הפינוי הרבות והמורכבות, תשלומי פיצויים, השקעות במבנים וכו'.
71. יצוין, כי עטרת כוהנים עצמה לא הגישה דו"חות כספיים באופן מסודר, ובאלה שהוגשו אין ביאור ברור ונפרד של מימון פעילות ההקדש. כלומר, גם לפי הדו"חות הכספיים של עטרת כוהנים, אין הפרדה בין ניהול נכסי העמותה עצמה לבין ניהול נכסי ההקדש וההוצאות הכרוכות בכך. כפי שצוין לעיל, בדו"ח של רשם העמותות מיום 31.12.2019 נקבע, כי לאור אי הגשה של דו"חות כספיים כדין וחוסר שיתוף פעולה עם הרשם, **"תיק העמותה יועבר לטיפול יחידת אכיפה ובקרה ברשות התאגידיים לצורך 9 שקילת הגשת בקשה לפירוק העמותה"** [צורף לעיל וסומן ג].
72. בהיבט האדמיניסטרטיבי יצוין, כי בתביעות הפינוי שניהלו הנאמנים טיפל עוה"ד של עטרת כוהנים, ובעניינים הכספיים (דו"חות הביקורת) מטפל עבור הנאמנים משרד רואי החשבון של עטרת כוהנים. כלומר, לא רק אותו מנגנון אדמיניסטרטיבי פנימי טיפל הן בענייני ההקדש והן בענייני עטרת כוהנים, אלא כך גם לגבי השירותים התומכים החיצוניים הנדרשים.
73. יצוין, כי לצד המשיבים 3-4, שהינם אנשי עטרת כוהנים, מסייעים בידם בניהול תביעות הפינוי אנשים נוספים שהינם עובדים של עטרת כוהנים או של 'עמותות בת' שלה (כפי הגדרתם עצמם).
- כך מר ברק ויינברג, שאישר כי הוא עובד של עמותה "שהיא עמותת בת של עטרת כוהנים" (עמ' 32 ש' 23 לפרוטוקול חקירתו הנגדית בתא"ק 67449-12-15 - נספח ח לעיל; וגם עמ' 2 ש' 31 לפרוטוקול חקירה מיום 27.10.2019 בתיק ת"א 60182-10-13 – נספח ח1). מר ויינברג נוטל חלק בכל תיקי הפינוי שמנהל ההקדש,

מופיע בהם כנציג ההקדש (ר' עמוד ראשון מפרוטוקול דיון לדוגמא - נספח 11ט), הגיש תצהירים מטעם נאמני ההקדש בכל התיקים הנ"ל (ר' עמודים ראשונים מתוך תצהיריו מטעם ההקדש במספר תיקים – מצורף כדוגמא 21ט), ותיאר בעצמו את עיסוקו בהקשר זה כ"מסייע להקדש כבר שנים רבות לממש את זכויותיו במקרקעי ההקדש".

בעבודתו זו של מר וינברג, כאמור עובד עמותת בת של עטרת כוהנים, הוא עוסק באופן כללי באיתור ותפיסת חזקה בנכסים במזרח ירושלים, במסגרת הפעילות הכללית של עטרת כוהנים והגופים הקשורים בה, לרבות ההקדש. כך, במסגרת חקירתו הנגדית על תצהיר מרכזי שהגיש באחת מתביעות הפינוי(ת"א 60182-10-13) הסביר את עבודתו כך (נספח 2 לעיל, עמ' 2 ש' 25):

"מאז שנת 2001 אני מתעסק בנישה המיוחדת הזאת של מקרקעין במזרח ירושלים. עברו תחת ידי מאות הצעות רכישה. התעסקתי עם עשרות אולי מאות של נכסים לאתר אותם ... (ובעמ' 3 ש' 9): "התפקיד שלי הוא לאתר נכסים, לקבל הצעות רכישה, לבדוק את המסמכים... וללוות הליכים משפטיים שקשורים בקשר עם ההצעות הללו או בקשר לנכסים שנרכשו או בקשר למימוש זכויות בנכסים כאלה".

74. גם עסקת בית סרחאן, שנאמני ההקדש רכשו אותו בעסקה מ"רצון" בשם ההקדש, נרכש באמצעות מיופה כוח על שם אדם הקשור באופן מובהק בעטרת כוהנים, שבין היתר גם ייצג אותה גם בדיונים בכנסת [הסכם נאמני ההקדש לרכישת הנכס, וכן יפוי הכוח לטובת איש עטרת כוהנים, מצורף ומסומן 11 – שם האיש מושחר⁶].

75. דוגמא בולטת נוספת למצב דברים זה הינה פרשת רכישת חלקות 73,75,84 ו-97 על-ידי ההקדש, והמימוש שלהן על ידי עטרת כוהנים:

א. בשנת 2005 רכש ההקדש את החלקות הנ"ל מהאפוטרופוס הכללי בפטור ממכרז, בהנמקה כי מדובר בחלקות הסמוכות לנכסי ההקדש (חלקות 95-96). מן הסתם היה קושי להצדיק את העברת החלקות הנ"ל לעטרת כוהנים בפטור ממכרז, ולכן הן הועברו לידי ההקדש [הסכם רכישת ארבע החלקות על-ידי ההקדש מצורף ומסומן 11].

ב. ואולם, מבחינת עטרת כוהנים מדובר בנכסים "שלה" שהיא מקדמת את מימושם ואכלוס מתנחלים בהם. ר' חוברת יחסי ציבור של עמותת עטרת כוהנים המכוון לתורמים פוטנציאליים, בה מובא מידע על 'מפעליה' השונים במזרח ירושלים, ובבטן אלהווא / כפר התימנים בפרט. לצד שני נכסים שעטרת כוהנים מקדמת את ההתנחלות בהם, שאינם קשורים להקדש, מוצגות גם ארבע החלקות הנ"ל שנרכשו על-ידי ההקדש [חוברת יחסי הציבור של עטרת כוהנים מצורפת ומסומנת 11].

ג. וכאשר ביקשו לממש את הנכס ולבנות בו, הוגשה הבקשה להיתר לא על-ידי ההקדש אלא על-ידי חב' מליח 73, שהינה חברה הנשלטת על-ידי עטרת כוהנים - העמוד הראשון בבקשה להיתר מצורפת ומסומנת 31 [בדו"ח המילולי של שנת 2016 של עטרת כוהנים [נספח 4 לעיל] מופיעה מליח 73 ברשימת התאגידים שקשורים אל עטרת כוהנים, ללא פירוט מעבר לכך]. מורשי החתימה של מליח 73 הם שניים הקשורים בעטרת כוהנים [ברוכי, עובד עטרת כוהנים שהופיע ברשימת חמשת מקבלי השכר הגבוה בעטרת כוהנים] [יא2 לעיל], מייצג אותה בכנסת ומייצג אותה בפרסומים מטעמה [נספח 4 לעיל, יט מייד], בסרטוני תדמית מטעמה,

⁶. לשם הזהירות, שמו של אותו אדם מושחר ביפוי הכוח בשל צו איסור פרסום שהוטל בתיק אחר, אמנם לא נגד המבקשים כאן. ככל שהמשיבים יכפרו בקשר של אותו אדם לעטרת כוהנים, יוגש יפוי הכוח הבלתי מושחר והמסמכים הרלוונטיים לעיונו של בית המשפט.

וורבינוביץ' אשר מתגורר בבית יהונתן של עטרת כוהנים, ייצג אותה בהליכים וכו'. מסמכים נוספים המבהירים את הקשר בין ברוכי לעטרת כוהנים מעבר לאלה שצורפו מצורפים כנספחים **4n**.

76. זאת ועוד. בשנת 2004, מספר שנים לאחר מינוי הנאמנים יזמה והגישה עטרת כוהנים לרשויות – היא ולא ההקדש או נאמניו - תצ"ר (תוכנית לצרכי רישום) לחלקות 95 ו-96 (החלקות בהן טוען ההקדש לזכויות), כשלב ראשוני נדרש להסדרת המקרקעין והבנייה עליו. התוכנית מצורפת ומסומנת **5n**. כעבור עשור שנים הגיש ההקדש תוכנית דומה [מצורפת]. העובדה שעטרת כוהנים היא שהזמינה והגישה את התצ"ר מלמדת במובהק שהיא ראתה בקידום הפרויקט של מימוש הזכויות הנטענות של ההקדש בחלקות 95-96 פרויקט **שלה**.

77. בכל הנוגע לניהול הנכסים לאחר פינויים וליישוב מתנחלים בהם, למיטב ידיעת המבקשים ובהתאם לעדויות הנאמנים, כל פעילות אכלוס הבתים מנוהלת אדמיניסטרטיבית על-ידי מנגנון עמותת עטרת כוהנים, ולא על-ידי ההקדש, שאין לו עובדים ומנגנון אדמיניסטרטיבי לטפל בנושא. כמצוטט לעיל אישר המשיב 3 כי אין להקדש קשר ישיר עם השוכרים אשר שוכנו בנכסי ההקדש ואין להקדש הסכמים מולם.

78. למעשה, חלק מהנכסים שפינה ההקדש משמשים באופן ישיר את כלל נכסי עטרת כוהנים בשכונה :

- חלק מבית אבו נאב, משמש כבית הכנסת של השכונה כולה.

- חלק אחר מבית סרחאן שימש ואולי גם משמש כגן ילדים עבור תושבי ההתנחלות כולה.

79. ומובן מאליו, שנאמני ההקדש לא הגישו תביעת פינוי נגד המחזיקים בבית הדבש, שאף הוא נכס השייך לפי הטענה להקדש, משום שהוא כפי שהוזכר לעיל כבר נמצא בשליטת עטרת כוהנים בזכות רכישה קודמת. זאת בניגוד לכל שאר כ-80 המשפחות בחלקה 96 שבה ממוקם בית הדבש ושנגדם הגיש ההקדש תביעות פינוי.

80. **אף 'עטרת כוהנים' עצמה הציגה ו"שיווקה" את מפעל פינוי נכסי ההקדש מדייריהם הפלסטיניים ואכלוס יהודים בהם, במסגרת גיוס התרומות שלה, כמפעל שלה. בפרסומים שונים ורבים של עטרת כוהנים, רבים מהם מכוונים לגיוס תרומות, הציגה עטרת כוהנים את פרויקט "גאולת" נכסי הקדש בנבנישתי (פינויים ויישוב יהודים בהם), כפרויקט שלה, חלק בלתי נפרד ממפעל ההתנחלות הכללי שלה בבטן אלהווא ('כפר התימנים' כלשונה) ובמזרח ירושלים בכלל. כלומר, כלפי כולי עלמא הוצג הפרויקט של פינוי נכסי ההקדש ואכלוס יהודים בהם כפרויקט של עטרת כוהנים. דוגמאות בולטות :**

א. נספחים **יז** לעיל. עטרת כוהנים מציגה את פעולות ההקדש המתוארות שם כפעולות שלה.

ב. נספח **יח** לעיל: עטרת כוהנים משווקת את נכסי ההקדש כחלק ממכלול נכסיה.

ג. בסרטון תדמית שפרסמה עטרת כוהנים בו נלווה יהורם גאון ליו"ר העמותה ואחרים לסיור במבנים של העמותה בעיר העתיקה ובסילוואן. בסרטון זה מוצג פרויקט תפיסת החזקה בנכסי ההקדש ואכלוסם ביהודים כפרויקט של עטרת כוהנים.⁷

ד. בסרטון תדמית לגיוס תרומות שפרסמה עטרת כוהנים, בה רואיינו תושבים בנקודות היישוב השונות שלה, הוצג הפרויקט באופן מפורש ככזה של עטרת כוהנים. אחת המתגוררות במקום אומרת את הדברים הבאים: "מי שמיימש את אותה הבטחה שהם יוכלו לחזור [היהודים שעזבו את המקום - י.ש] היתה עמותת עטרת כוהנים. מתשע משפחות הפכנו לעשרים"⁸ [1ט].

⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=UA5vQ5zgFdl>

⁸ ניתן לצפייה: <https://www.youtube.com/watch?v=lypc5EvMw4Y> – יט1.

ה. האירוע המרכזי של חנוכת בית הכנסת/מרכז המבקרים, בית אבו נאב, שההקדש פינה ממנו חמש משפחות, פורסם על-ידי עטרת כוהנים, אורגן ונוהל על-ידיה. הטקס הונחה על-ידי איש גיוס הכספים של עטרת כוהנים, ושניים מהדוברים היו אנשיה, דניאל לוריא, ויו"ר העמותה מתי דן. בפרסום האירוע של עטרת כוהנים (סביב דקה 8) קורא הדובר במפורש לתרום לעטרת כוהנים לטובת קידום הפרויקט⁹.

ו. ופרסום אחר של עטרת כוהנים על חנוכת בית הכנסת: "לאחר שנים רבות של הרס וחורבן, בעו"ה, חידשה עטרת כוהנים את קול התורה והתפילה בכפר השילוח, הוא כפר התימנים" [יט2].

ז. בדף האינטרנט של עטרת כוהנים, 'כפר התימנים' מוצג כאחת מארבע השכונות "של" עטרת כוהנים, לצד ארבעת המבנים שהם גם פורמלית של עטרת כוהנים [יט3].

81. למעשה, העובדה כי "פרויקט" הקדש בנבנישתי – המהלך לפינוי הדיירים הפלסטינים המתגוררים בבתיים שההקדש טען לזכויות בהם וליישוב מתנחלים יהודים בהם במקומם - הוא פרויקט של עמותת עטרת כוהנים, הוצגה והוסברה בצורה ברורה באמצעי התקשורת. ר' למשל דיווח באתר ערוץ 20 מיום 27.08.2015 על אחד האיכלוסים המשמעותיים של בית שההקדש פינה מדייריו הפלסטינים בעקבות רכישתו – בית סרחאן (ההדגשות הוספו – מצורף ומסומן 2):

"עוד 12 דירות בסילוואן עברו לידיים יהודיות – לפנות בוקר השתלמו אנשי עמותת כוהנים על בניין בן חמש קומות בשכונת סילוואן... 80 יהודים התיישבו השבוע בבניין בסילוואן שפוננו ממנו מספר משפחות פלסטיניות. אנשי עמותת כוהנים העומדים מאחורי רכישת הבניין זכו לליווי משמירתי בעת הכניסה... מוקדם יותר החודש שלח עורך הדין המייצג את עמותת הימין, עו"ד אבי סגל, הודעת פינוי לדיירים הערבים בשלושה בניינים שביו בבעלות משפחת סרחאן .. עו"ד סגל סיפר כי מדובר בשטח שמוגדר כהקדש משה בנבנישתי שהקדיש את האדמה ליהודים. 'ניהלנו בשנים האחרונות משפטי פינוי בכפר השילוח ולשמחתנו זכינו בכל התביעות גם במחוזי וגם בעליון. ההקדש הוא הבעלים של דונמים רבים בכפר השילוח'. בשיחה עם ערוץ 20 אומר מתי דן, מנהל העמותה [עטרת כוהנים - י.ש] כי מדובר במבנה שנמצא בשטח כפר התימנים ...

זהו הבניין השביעי והגדול ביותר. הראשון הוא בית יהונתן, הבניין השני הוא בית הדבש, ושלושה בניינים נוספים נוצרו ב-2014 כשהאחרון הגיע לידי 'עטרת כוהנים' מוקדם יותר השנה".

82. דומה שהסיפור כולו מומחש בקטע מדגמי זה, שמובא כאמור מפייהם של אנשי ההקדש (בא כוחם) ועטרת כוהנים עצמם. עטרת כוהנים משתמשת בפלטפורמת ההקדש כדי להגדיל את מניין המבנים בהם היא מחזיקה בסביבה ולאכלסם ביהודים. העמותה פועלת באופן כללי, הן לגבי נכסי ההקדש והן לגבי נכסים אחרים שניתן לרכוש, והדיווחים על אלה ואלה מעורבבים זה בזה.

83. כלומר, 'עטרת כוהנים' עצמה רואה במפעל ההתנחלות שלה בבטן אלהווא שבסילוואן ('כפר התימנים' לשיטתה) משום פרויקט אחד, כשתפיסת נכסי ההקדש באמצעות נאמניו היווה ומהווה אמצעי להרחבתו באופן משמעותי בזכות מספר הנכסים הרב שההקדש יכול לטעון לזכויות בהם, המגדיל את פוטנציאל ההתנחלות במקום בעשרות דירות ומאות אחוזים (בתים בהן מתגוררות כמאה משפחות פלסטיניות, ככלל זה עשרות שנים). יש נכסים שעטרת כוהנים תופסת בהם חזקה דרך פלטפורמת ההקדש, ויש נכסים שהיא תופסת בהם חזקה בדרכים אחרות. בסופו של דבר, שכפי שמוצג בציטוט האחרון, יו"ר עטרת כוהנים מונה את רשימת המבנים שעטרת כוהנים הצליחה לתפוס בהם חזקה כרשימה אחת, מבלי להפריד כלל בין אלה

⁹. ניתן לצפייה: <https://www.facebook.com/ateretco/videos/835458130175948/>

שנתפסה בהם חזקה באמצעות הפלטפורמה של ההקדש ובין אלה שנתפסה בהם חזקה בדרכים אחרות שאינן קשורות בהקדש, כשגם 'פונקציונאלית' הנכסים משמשים למטרות שונות במסגרת אותו פרויקט.

84. ולסיכום, כפי שהוצג בפרק זה: עטרת כוהנים מפעילה את הקדש בנבנישתי באמצעות המשיבים 3-4 אנשיה, ועובדים שלה ושל גופי בת שלה הנוטלים חלק בהליכים השונים שפורמלית ההקדש מנהל לשם פינוי הנכסים. פעילות ההקדש ממומנת ומאורגנת על-ידי עטרת כוהנים עצמה, על-ידי אותו מנגנון אדמיניסטרטיבי ובאמצעות אותם כספי תרומות שהיא מגייסת, והיא אשר מנהלת את אכלוסם. נכסי ההקדש המפונים / נרכשים מצטרפים לנכסי העמותה, ומשמשים אותה ואת הדיירים שמשכנת בנכסים. והכל במסגרת אותה אסטרטגיה ואותן מטרות. המדובר ב"מפעל" אחד, כשנכסי ההקדש מתערבבים בנכסי העמותה ומנוהלים על-ידה במסגרת אותה אדמיניסטרציה.

IV. השיג ושיח מול המשיב 1 עובר להגשת התובענה

85. החל משנת 2017 ניסו המבקשים לפעול מול המשיב 1 כדי שיפעיל את סמכויותיו בכל הנוגע לכהונת המשיבים 3-5 כנאמנים, ולפעולות ההקדש באופן כללי. המבקשים ביקשו מהמשיב 1 כי יידרש לנושא ניגוד העניינים שבכהונת המשיבים 3-5 כנאמנים, לאור הקשר המובהק שלהם לעטרת כוהנים, והעובדה כי פעילויות ההקדש מוצגות ברבים כפעולות עטרת כוהנים.

86. למרבה הצער, כל ניסיונות המבקשים להניע את המשיב 1 לבחינה אמיתית של הדברים העלו חרס, ומהתשובות שניתנו על-ידי המשיב 1 עלה חוסר רצון להידרש לדברים. נפרט.

א. ביום 16.3.2017 פנתה 'עיר עמים', באמצעות הח"מ, למשיב 1 [מצורף ומסומן כד1], והביאה בפניו את המידע הבסיסי לגבי הקשר בין הנאמנים לבין עטרת כוהנים, בין פעילות ההקדש לבין פעילות עטרת כוהנים, העובדה כי כל פעולות ההקדש מוצגות ברבים כפעילות עטרת כוהנים, וכן את סימני השאלה לגבי הניהול הכספי של ההקדש ואופן מימונו.

ב. ביום 7.5.2017 נמסר כי הפניה בטיפול [מצורף ומסומן כד2]; ביום 19.9.2017 בוצעה פנייה נוספת בבירור לגבי סטטוס הטיפול בפנייה [כד3]. ביום 24.10.2018 בוצעה פנייה נוספת [כד4].

ג. ביום 26.11.2018 השיב המשיב 1, כי כבר הועבר מענה ביום 2.11.2017, אשר צורף למכתב [מצורף ומסומן כד5]. יצוין כי מענה זה הועבר אלינו בסמוך למתן פסק הדין בבג"ץ 7446/17.

ד. כמענה לטענות שפעילות הנאמנים בחסות עטרת כוהנים אינה מתיישבת עם מטרות ההקדש השיב המשיב 1 כי "פינוי פולשים עולה בקנה אחד עם מטרות ההקדש". ברור, שמדובר בהתייחסות חלקית וחסרה (שלא לומר מיתממת ומנותקת מהמציאות), שהרי יש לבדוק גם מה נעשה לאחר הפינוי: מה השימוש שנעשה בנכס, מי מאוכלס בו, למען אילו מטרות והאם הנכס מנוצל לאחר פינויו באופן אופטימלי לטובת סיוע לעניים (וגם כבר בקבלת ההנחה כי המפונים הינם פולשים גרידא ולא באנשים שמגוריהם במקום אולי תואמים את מטרות ההקדש). לטעמנו מובן מאליו, שבחינת התנהלות נאמני ההקדש אינה יכולה להסתיים באקט הפינוי, ולכן מובן, שמדובר בכל הכבוד במענה מתחמק הנמנע מבחינת הדברים באופן רציני.

ה. ביום 27.12.2018 השיב הח"מ למכתב מענה זה [מצורף ומסומן כד6], הרחיב בטענות שהובאו לעיל לגבי המענה החסר והמיתמם וביקש את השלמת הבדיקה והמענה לגבי טענות ניגוד העניינים. בנוסף הועלה נושא פסק הדין של בית המשפט העליון שהתקבל בינתיים, ואמירתו הברורה של בית המשפט העליון בקשר לכהונת הנאמנים הזמניים.

ו. ביום 16.1.2019 השיב המשיב 1 למכתב זה כאילו מדובר בפנייה ראשונה ולא המשכו של שיג ושיח - כלומר אישור קבלת התלונה בדומה לזה שהתקבל לאחר העברת הפנייה הראשונה במרץ 2017, ללא שום התייחסות לתוכן התלונה [מצורף ומסומן 7/ד]. למחרת היום השיב אפוא הח"מ למשיב 1 וביקש התייחסותם לגופם של דברים [מצורף ומסומן 8/ד].

ז. ביום 7.2.2019 השיב המשיב 1 לפנייה [מצורף ומסומן 9/ד]. המשיב 1 לא התייחס לכל רכיבי הפנייה, אך ביקש לקבל הבהרה מדוע לטעמנו פועלים הנאמנים בניגוד עניינים. תשובה זו מקוממת בשני היבטים. ראשית, כי מידע כאמור (שכל חיפוש פשוט ב'גוגל' אשרר) כבר הוצג, ושוב התייחס המשיב 1 רק לפינוי ולא למה נעשה בנכס לאחר הפינוי. שנית, ובהקשר הדברים אולי בעיקר: חזקה על המשיב 1 כי יודע את הדין, וכי הדין אוסר על הימצאות במצב של ניגוד עניינים, ואין צורך להציג פעולה בניגוד עניינים בפועל. לכן הדרישה להראות ניגוד עניינים "בפועל" מלמדת יותר אולי מהכל על רצון להדוף את הפנייה מאשר לברר את שאלת הקשר בין הנאמנים לבין עטרת כוהנים, שאינה תלויה כלל בשאלת מעשיהם בפועל (למרות שגם אלה, כאמור, מציגים את בעיית ניגוד העניינים גם בפועל).

ח. בעקבות מענה זה הובן על-ידי המבקשים, כי אין עוד טעם בפניות למשיב 1. לאחר ביצוע מחקר והשלמת מידע, ולאחר שגויסו המשאבים להגשת התובענה, ולאחר חלוף פגרת הקורונה, היא מוגשת בזאת.

V. הטיעון המשפטי

הטיעון המשפטי כמו נובע מהתשתית העובדתית שתוארה לעיל באופן כמעט מובן מאליו.

חובה להחליף את המשיבים 3-5 או לשקול את המשך כהונתם ואת התנאים לכך בשל כהונתם כנאמנים "זמניים" כבר כמעט עשרים שנה

87. סעיף 21(א) ו- (ב) לחוק הנאמנות, התשל"ט-1979, קובע כדלקמן (ההדגשה הוספה):

"(א) נאמן של הקדש יתמנה בכתב ההקדש או על פיו.

(ב) באין מינוי כאמור, וכשנבצר מנאמן למלא תפקידיו או שלא התחיל או חדל למלאם, רשאי בית המשפט למנות נאמן לתקופה ובתנאים שייראו לו."

88. כמפורט לעיל, עילת מינוי המשיבים 3-5 כנאמני ההקדש היתה נבצרותם של מי שאמורים לכהן כנאמנים על-פי שטר ההקדש – רבני העיר ירושלים באותה עת, שעל פי המצוי בתיק רק אחד העיד על עצמו כי אינו יכול ואינו מעוניין לשמש בתפקידו. יצוין, כי דובר היה בשלהי הקדנציה של רבני העיר באותה עת, שהיו קשישים ותפקודם היה מוגבל. וגם מבלי שנבחנה כראוי נבצרותו של מי שנקבע כנאמן הראשי.

89. מכל מקום, חרף הוראתו המפורשת של סעיף 21(ב) לחוק הנאמנות, המשיבים 3-5 מכהנים כנאמנים קבועים כבר כמעט עשרים שנה, מבלי לקבוע כל תנאים בקשר לכך, מבלי שהמשיב 1 נוקט בפעולה כלשהי לתיקון מצב דברים זה (אפילו מבלי לבחון, למשל, את שאלת יכולתם של רבני העיר החדשים, אלה שהחליפו בתפקידם את רבני העיר הקשישים הקודמים, לשאת בתפקיד או את חליפו הראוי של הנאמן הראשי).

90. ואמנם, במסגרת פסק הדין של בית המשפט העליון בבג"ץ 7446/17 התייחס בית המשפט להפרה לכאורית זו של הוראות החוק.

91. בית המשפט דחה את טענת העותרים שם כי החוק מאפשר לשחרר את נכסי ההקדש לידי הבעלים המקוריים בלבד. נקבע, כי נאמני ההקדש הנוכחיים "מחליפים" את נאמני ההקדש הקודמים לחלוטין בכל הנוגע לניהול ההקדש, לזכויותיו ולחובותיו" (פסקה 52 לפסה"ד).

92. יחד עם זאת, בית המשפט המשיך והוסיף את הדברים הבאים, הנוגעים לעניינה של תובענה זו במישרין (שם, ההדגשה הוספה):

"בשולי הדברים, נציין בהקשר זה כי ההחלטה על מינוי הנאמנים, שהתקבלה לפני יותר מ-15 שנים, אינה בפנינו. עם זאת, לא למותר להעיר – גם אם למעלה מן הצורך – כי לכאורה לפי סעיף 21(א) לחוק הנאמנות מינויים של נאמנים חלף הנאמנים המקוריים שצוינו בשטר ההקדש במקרה של "נבצרות" אמור להיעשות לתקופה ובתנאים (לדיון במונח "נבצרות" בהקשר אחר, ראו והשוו: רע"א 6753/15 כהנמן נ' מרקוביץ [פורסם בנבו] (22.6.2017)). עניין זה עורר אצלנו שאלות, אולם כאמור אלה אינן מצויות בפנינו במישרין".

93. בפרשת תיאטרון הבימה (רע"א 9420/04 הנאמן הציבורי נ' אגמון (פ"ד נט(5) 289 (3.1.2005) נדון ערעור על פסק דין של בית המשפט המחוזי אשר קיבל תובענה להפסקת כהונתו של נאמן ציבורי, שניהן כנאמן ההקדש כבר כעשר שנים בהתאם לפסק דין קודם במקום נאמני ההקדש על-פי שטר ההקדש שהתפטרו מתפקידם. בית המשפט המחוזי קיבל את התובענה והורה על הפסקת כהונתו של הנאמן הציבורי באופן מיידי, תוך שהוא מדגיש את העיקרון כי כהונת נאמן "מחליף" עקב נבצרות הנאמנים על-פי שטר ההקדש חייבת להיות לתקופה קצובה - "מצב אנומלי היפה לשמש 'תרופה לעת חירום' בלבד" (פסקה 10 לפסה"ד).

94. בית המשפט העליון קיבל את רשות הערעור, והורה כי מסיבות של אינטרס ציבורי כהונת הנאמן המחליף לא תיפסק מייד, אבל יינקטו צעדים מידיים, שיאפשרו את הפסקת כהונתו תוך שנה אחת.

95. לפיכך, נקודת המוצא הינה, כי אין לאפשר את המשך כהונת המשיבים 3-5 כנאמנים קבועים של ההקדש, ללא כל מגבלת זמן או מגבלה מהותית.

החובה למנות נאמנים כשירים ומתאימים לניהול ההקדש לשטר ההקדש, לפי זיקתם למטרות ההקדש לפי שטר ההקדש. למשיבים 3-5 אין שום זיקה כזו

96. נאמנים המתמנים לניהול הקדש חייבים להיות אלה שהינם בעלי הזיקה ההדוקה ביותר למטרות ההקדש, ולכן המתאימים ביותר לנהלו וליהנות מנכסיו. עיקרון זה, של איתור הגורם בעל הזיקה ההדוקה ביותר למטרות ההקדש לשם מינוי כנאמן שלו, עומד בבסיס הפסיקה שעסקה במינוי נאמנים.

97. לפי פסה"ד בעניין הקדש נייגו (הפ (ת"א) 363/04 האגודה למלחמה בסרטן בישראל נ' הראשון לציון לישראל (2008), בעת קביעת הנאמן יש לשים דגש על מטרות ההקדש תוך התאמתן למציאות החיים שהשתנתה בכל מובן: "בעת נסיונו להתחקות בקירוב אחרי רצון המקדיש, יש לתת את הדעת לחלוף הזמן ושינוי מציאות החיים בין מועד יצירת ההקדש לבין ימינו. בעת יצירת ההקדש, לא נתקיימו בארץ עמותות פרטיות, וכן לא נתקיימו גופי-שלטון רשמיים של היישוב היהודי. כנאמנים חוונו אישים בעלי-מעמד אשר היו מקובלים על הציבור, ואשר היה בכוחם, בעת ההיא, להביא לידי מימוש המטרות לשמן נוצר ההקדש." [פסקה 17].

98. נקבע שיש למסור הנאמנות למי שיוכל לממש את מטרות ההקדש, באופן המיטבי בהתאם לנסיבות החיים היום ולגופים הפועלים היום בזירת הפעילות הרלוונטית - יותר ממאה ועשרים שנה לאחר יצירת ההקדש. בית המשפט עמד על כך, כי ברור שהאגודה למלחמה בסרטן לא היתה קיימת בסוף המאה ה-19, אך קבע כי מכל הגופים שטענו לכתר ההקדש, היא המתאימה ביותר (ושם גם הכשירה היחידה) לניהולו לאור

קרבת מטרות פעילותה למטרות ההקדש – שכאמור, וכפי שצוטט לעיל, לא היו מתן שירותי דת אלא שירותי ריפוי:

"הנהנה בהקדש ציבורי הינו אותו ציבור למענו נוצר ההקדש, ואין כל זהות בינו לבין הנאמן בהקדש. אולם, מחמת שהנהנה בהקדש הנוכחי הינו ציבור החולים בישראל, אותו ציבור למענו פועלת האגודה, הרי שסביר כי ביכולתה של האגודה לפעול להשקעת כספי ההקדש באופן שיקדם את ענייניו של ציבור זה" (פסקה 16).

99. בענייננו מטרות ההקדש הינן דאגה לעניי העדה היהודית בירושלים – אשכנזים וספרדים כאחד, ואם לא יימצאו כאלה לטובת עניי יהודים "בכל מקום שהם נמצאים שם", ואם לא יימצאו כאלה "לטובת העניי והמסכנים בכל מקום שהם".

100. כלומר, בראש ובראשונה מטרת ההקדש הינה לסייע ליהודים מירושלים, אך בסדר שני יהודים בכל מקום, ובסדר שלישי במפורש גם לא יהודים. לכאורה הסיוע המדובר הוא בקורת גג בנכסי ההקדש, אך משתמעת אפשרויות סיוע אחרות שעל בסיס נכסי ההקדש (כפי שמרמז הניסוח על סיוע ליהודים "בכל מקום" – כלומר שאינם גרים בירושלים ולכן אינם מזדקקים לקורת גג בירושלים).

101. ויודגש: אין שום ספק, שמוקד העניין הינו סיוע לזקקים – בראש ובראשונה יהודים, ואם אין כאלה בנמצא אז אחרים.

102. לפיכך, על המשיב 1 לוודא, כי כנאמני ההקדש יכהנו מי שהם הקרובים ביותר למטרת ההקדש של סיוע לעניים, אולי סיוע למחוסרי דיור, כמו עמותות העוסקות בנושא זה.

103. מעבר לכך, על הנאמנים להיות בעלי מעמד ציבורי מובהק, בעלי אינטרסים ציבוריים מובהקים בלבד, המשקפים במעמדם, עיסוקם ופעילותם את הקונצנזוס הירושלמי (היהודי) הרחב – בדומה למעמדם של הנאמנים לפי שטר ההקדש אשר היו מראשי העדה והקהילה.

104. ואולם, אין שום זיקה ידועה בין המשיבים 3-5 לבין פעילות רווחה למען עניים. המשיבים 3 ו-4 מעורבים כאמור בפעילות הקשורה למפעל ההתנחלות במזרח ירושלים – המטרות של עטרת כוהנים. ויודגש, כי עניין זה כלל לא הוזכר ולא נדון בעת הבקשה למינויים כנאמני ההקדש. באותה בקשה [נספח 1 לעיל] אמר / טען הרב הראשי הספרדי כי שלושת הנאמנים לפי שטר ההקדש אינם כשירים לשמש כנאמנים וביקש כי המשיבים 3-5 ישמשו כנאמנים. לא היה כל הסבר מדוע הם מתאימים ומה זיקתם, המשיבים לא התייחסו לכך וגם לא בית המשפט מיוזמתו. באופן שהינו כמעט מסמרי שיער מבחינת הדין, מונו נאמנים להקדש מבלי שנבחנה כלל שאלת התאמתם או זיקתם למטרות ההקדש.

105. אין שום ספק שקיימים גופים שונים הפועלים בנושאי סעד ורווחה, והמתאימים לשמש כנאמנים לפי מטרות ההקדש, בוודאי מתאימים יותר.

106. מעבר לכך. המשיבים 3-5 אינם בעלי מעמד ציבורי דומה לזה של הנאמנים לפי שטר ההקדש. הם מזוהים עם מסגרת אידיאולוגית מסויימת מאד ופועלים למענה, בעניין המצוי בלב המחלוקת הציבורית והרחוק מקונצנזוס. לפיכך, לא רק מבחינת העדר זיקתם למטרות ההקדש אל גם מבחינת מעמדם הציבורי אין המשיבים 3-5 מתאימים לשמש כנאמני ההקדש. יש אפוא להפסיק את המצב הנוכחי שאינו עולה בקנה אחד עם מטרות ההקדש, ולמנות לו נאמנים שעניינם בסיוע לעניים.

מובן שהמשיבים 3-5 אינם יכולים לשמש כנאמני ההקדש לאור ניגוד עניינים אינהרנטי שיש בכהונתם

107. הכלל המשפטי הינו ברור וחד משמעי: לא יכול לכהן כנאמן מי שנגוע במצב של ניגוד עניינים בין נאמנויות שונות. ר' לעניין זה כרם, בספרו, עמ' 75-76:

"קיים הסיכון ע[הנאמן] יעדיף את טובתה של הנאמנות האחת על־פני הנאמנות האחרת. כאן אין לנאמן בהכרח טובת-הנאה אישית מהעדפה זו, אולם בעצם ההעדפה של הנאמנות האחת יש משום פעולה תוך ניגוד עניינים ... שהרי אם יש לנאמן עניין לבצע במסגרת הנאמנות פעולה כלשהי, אשר תיטיב אתו בשל עניין אחר שלו, יש להניח שהכרעותיו כנאמן עלולות להיות שלא לטובת הגשמת מטרות הנאמנות. למשל: נאמן לכספים שניתנו לשם מטרה ציבורית מסוימת, עלול משום-מה לקבוע שמטרות אלה תושגנה בצורה המיטיבית, אם וכסי הנאמנות יושקעו במפעל שהוא משמש מנהל בו. הנימוקים לכך עשויים להיות מגוונים - החל בכך שכמנהל במפעל יוכל לפקח כי אכן הם ישמשו למטרה שנועדו לה, עבור לשכנועו העצמי שזהו המימוש המוצלח ביותר של מטרות הנאמנות".

108. ור' גם סעיף 10(ג) לחוק הנאמנות: "נאמן של כמה נאמנויות לא יפעל בפעולה שביניהן".

109. נאמן של הקדש, ככל נאמן, מחויב לפעול לטובת מטרת הנאמנות (שטר ההקדש) בלבד, לטובת הנהנים (לפי שטר ההקדש), ולפעול בשקידה סבירה לטובת מטרה זו ולא אחרת. לא למען עצמו, ולא למען מטרה אחרת (למשל: ע"א 9225/01 זיימן נ' קומרן, בפסקה 9 (2006)).

110. העיקרון המשפטי אוסר על הימצאות במצב של ניגוד עניינים, ולא בוחן את אופן הפעלת שיקול הדעת בפועל. דברים אלה מהווים מושכלות יסוד, ודומה שאין צורך להרחיב.

111. ור' לעניין זה את דבריו המוקדמים של פרופ' ברק (פרופ' אהרון ברק, "ניגוד עניינים במילוי תפקיד", משפטים, כרך י (תש"מ), עמ' 12: "הכלל אוסר על אדם להימצא במצב של ניגוד עניינים. האיסור אינו רק על שיקול הדעת עצמו בביצוע הפעולה או התפקיד. האיסור הוא על הימצאות במצב שבו עלול להיות ניגוד עניינים. מטרת הכלל היא למנוע את הרע בטרם יארע. הכלל צופה פני העתיד. אין זה מעלה ואין זה מוריד אם בפועל שיקול הדעת הוא ראוי. גם אין זה מעלה או מוריד אם בפועל נגרם נזק או הוענקה טובה לזה שלמענו פועלים", דברים שהפסיקה עיגנה בפסיקה עקבית (בג"ץ 202/90 י.ב.מ. ישראל בע"מ נ' משרד המשפטים (16.7.1990)) "אין חשיבות לשאלה זו. לא ניגוד העניינים בפועל הוא הפוסל את ייעוצו של דסקל ואת השתתפותם של אנשי אגף התקציבים וממילא את החלטתה של הוועדה המרכזית, אלא ההימצאות של דסקל במצב בו עלול להיות לו ניגוד עניינים".

112. ור' גם, בהקשר של נאמנות, ע"א (י-ס) 11344/07 פלונית נ' עו"ד מימרן, בפסקה 80 (4.1.2009): "עצם ההימצאות במצב של ניגוד אינטרסים, גם בלא תוצאה שלילית ממצב זה, היא עצמה - פגומה ואסורה. העובדה כי החשש לא התממש, במקרה פלוני או במקרה אלמוני, אינה מעלה ואינה מורידה מאחריותו של השליח, ביחס לעצם נכונותו להיכנס ולהימצא במצב של ניגוד עניינים" (ור' באותו פסק דין גם דיון רחב בכלל האיסור על ניגוד עניינים במשפט העברי).

113. לסיכום ההלכה בהקשר עובדי ציבור, ר' בג"ץ 9485/08 עזרא נ' הולנת"ע, בפס' 19 (2012):

"הכלל האוסר על ניגוד עניינים משמיע לנו כי במילוי תפקידו אל לו לעובד הציבור להימצא במצב שבו קיים פוטנציאל לניגוד עניינים בין פועלו כעובד ציבור לבין אינטרס אחר שיש לו כאדם פרטי או כמי שנושא בתפקיד ציבורי אחר ... כלל זה הפך לעקרון יסוד במשפטנו ותחולתו אינה מותנית בקיומה של הוראה סטטוטורית מפורשת ... כמו כן, נהוג להבחין בהקשר זה בין שני סוגים של ניגוד עניינים: ניגוד עניינים אישי, המתעורר כאשר עובד הציבור מופקד על אינטרס ציבורי הנוגד אינטרס אישי שלו עצמו; וניגוד עניינים מוסדי, המתעורר כאשר מתקיים מתח בין אינטרסים ציבוריים מנוגדים עליהם מופקד עובד הציבור במסגרת תפקידו השונים ... המבחן לקיומו של ניגוד עניינים במקרה פלוני הינו מבחן אובייקטיבי הנבחן מנקודת מבטו של "אדם סביר היודע את כל פרטי העניין" והשאלה שיש לבחון בהקשר זה הינה - האם מתקיים חשש, במידת ההסתברות הנדרשת, שמא יש באינטרסים האחרים של עובד הציבור כדי למנוע ממנו לבצע את עבודתו ללא משוא פנים".

114. דברים אלה ראויים ליישום, בשינויים מחויבים, גם על נאמן של הקדש. הנאמן חייב לנהל את הנאמנות בהתאם לאינטרס של נהני ההקדש על-פי מטרות שטר ההקדש, ולא למען כל מטרה אחרת. אסור לנאמן להימצא במצב של ניגוד עניינים אישי או מוסדי, אשר נבחן באופן אובייקטיבי, ומקים חשש כי עלול לפעול למען אינטרס אחר, אינטרס אישי שלו או אינטרס 'מוסדי' שהוא קשור בו.

ומעקרונות כלליים אלה, שכאמור מהווים מושכלות יסוד, לענייני המסוים.

115. התשתית העובדתית כפי שהובאה לעיל מלמדת, כי בבחינה אובייקטיבית, נאמני הקדש בנבנית, או לכל הפחות שניים מתוך השלושה ואשר מהווים את הרוח החיה בהם, מצויים במצב מובהק של ניגוד עניינים בין תפקידם כנאמני ההקדש – שעניינו סיוע לעניים, לבין נאמנותם לעטרת כוהנים כעובדים, נושאי מישרה או פעילים בולטים שלה, הנאמנים גם אידיאולוגית למטרותיה ופעילות ההתנחלות שלה במזרח ירושלים.

116. **המטרות של עטרת כוהנים אינן המטרות של ההקדש**. עניינה של עטרת כוהנים, בראש ובראשונה, אם לא רק, זה "גאולת קרקע", "בניין ירושלים", יישוב יהודים בלב שכונות ערביות, בענייננו: פרויקט ההתנחלות שמקדמת בלב בטן אלהוא.

117. **עניינו של ההקדש לפי שטר ההקדש בסיוע לעניים**, בראש ובראשונה יהודים, אך כפי שפורט לעיל לא רק. אין קשר בין מטרות פעילת ההקדש לבין מטרות עטרת כוהנים, ובוודאי כשהיא מתבצעת הלכה למעשה תוך פינוי משפחות עניות רבות.

118. עטרת כוהנים פועלת באופן לא "כלכלי". מנחה אותה תפיסת עולם אמונית ואידיאולוגית. היא משקיעה מיליונים של שקלים לשם השגת מטרותיה האידיאולוגיות והאמוניות. היא לא מבקשת להגיע ל"רווחיות". **עטרת כוהנים מבקשת ליישב במקום יהודים, לא עניים, היא מפנה (גם) עניים ומיישבת אידיאולוגים, וזו תמצית ניגוד העניינים**.

119. הקדש בנבנית אמור לנצל את נכסי ההקדש באופן היעיל ביותר לשם פעולה למען העניים. מטרה זו מחייבת אותו למקסם את התועלת שניתן להפיק מהנכסים.

120. לדוגמא: מקרה בו יגיע נדבן פלסטיני שינסה למנוע פינויים של מאות הנפשות החיות במקרקעין דן ויציע עבורם הון כסף, הרבה מעבר לשווי השוק שלהם. ההקדש, שכל עניינו בסיוע לעניים, ואמור לפעול באופן רציונלי וכלכלי כדי למקסם את הנכס לטובת העניים, אמור להיענות להצעה כזו, שכן בכספים ששיג יוכל לסייע לעניים רבים בהשגת קורת גג או למטרות אחרות – הרבה יותר עניים מאלה שיוכל פשוט לשכן בנכס.

121. עטרת כוהנים תסרב כמובן להצעה כזו, משום שמסירת נכסים לתושבים פלסטינים החיים במקום מזה עשרות בשנים מנוגדת לכל תפיסת עולמה ולכל מהות קיומה.

122. דוגמא נוספת היא אכלוס הנכסים לאחר תפיסת חזקה בהם: לפי מטרות ההקדש, יש קדימות לאכלוס במקום של פלסטיני עני על-פני יהודי שאינו עני, או כל עני יהודי ללא קשר לאמונתו ותפיסתו האידיאולוגית. מבחינת עטרת כוהנים, כאמור, מדובר באפשרות שאינה קיימת. **הפרויקט של עטרת כוהנים אינו אכלוס עניים, אלא אכלוס המקום ביהודים שמזדהים עם האידיאולוגיה שלה ועם מטרותיה**.

123. למעשה, מגוריהם של הפלסטינים העניים בנכסי ההקדש מקיימים את מטרות ההקדש, שהרי בעת שהם ישבו שם, לא היו יהודים במקום, ובוודאי שמשפחות אלו נמנו על "עניים ומסכנים בכל מקום", שהם מנהני ההקדש לפי שטר ההקדש. לפיכך, פינויים מבתיהם מנוגד למטרות ההקדש, ובוודאי פינויים לשם יישוב מי שאינם עניים תחתיהם.

124. כלומר, נאמני ההקדש גם לא עושים שימוש בנכסי ההקדש לשם מתן מענה שבקורת גג לעניים, וגם לא עושים כל ניסיון להפיק הכנסות מנכסי ההקדש בהם תופסים חזקה על-מנת לעשות בהן שימוש לטובת עניים

בהתאם למטרות ההקדש במקומות אחרים. הנכסים המתפנים נמסרים בפועל לעטרת כוהנים ומשועבדים למטרותיה, המיישבת בהם מתנחלים או משתמשת בהם לצרכים אחריה, בהתאם למטרותיה וצרכיה.

125. השונות התהומית בין מטרות ההקדש לבין מטרות עטרת כוהנים מכתובה, כי מי שנאמן למטרות עטרת כוהנים כעובד, נושא תפקיד או פעיל בה, ימצא במצב של ניגוד עניינים מוסדי בעת כהונתו כנאמן בהקדש בבניינתי. זהו המצב המובהק לכל הפחות לגבי המשיבים 3 ו-4.

מעבר לצורך: פעולות הנאמנים בפועל הינן בניגוד עניינים

126. כאמור, האיסור בדין הוא על עצם ההימצאות במצב של ניגוד עניינים, ואין צורך לבחון כיצד התנהל בפועל מי שמצוי במצב זה [לכן גם ציינו לעיל, שתשובת רשם ההקדשות כי המבקשת לא הצביעה על ניגוד עניינים בפועל [נספח כד9 לעיל] שגויה מעיקרה, ומעידה על גישתו לתלונות].

127. ואולם, בענייננו, ומעבר לצורך, גם הפעולות שביצעו בפועל הנאמנים, המשיבים 3-5, אמנם מלמדות על ניגוד העניינים המובהק בו הם מצויים. כלומר, בענייננו, אין צורך להעריך את החשש לניגוד העניינים. ניגוד העניינים צועק את קיומו מתוך מעשי המשיבים במהלך כמעט עשרים השנים האחרונות.

א. בפועל, הנאמנים אכלסו בנכסים בהם תפסו חזקה יהודים המונעים אידיאולוגית / אמונית, ולא עניינים או לפחות כאלה שעל בסיס מצבם הכלכלי יושבו שם.

ב. אין שום ניסיון למקסם את ההכנסות מהנכסים (ולעשות שימוש בכספים לטובת מטרות ההקדש).

ג. הנאמנים פינו מהנכסים פלסטינים עניים (שהם מנהיגי ההקדש לפי ההגדרות שבשטר ההקדש), ואכלסו אותם ב(יהודים) לא בהכרח עניים.

ד. הנאמנים השתמשו בכספים שהגיעו לידיהם כנאמני ההקדש לשם תשלום כספים לפינוי נכסים – כספים שלגרסתם לא הגיע למפונים. כלומר, הם עשו שימוש בכספים לטובת המטרה של יישוב יהודים, ולא ניהול כלכלי לטובת "עניים".

ה. העמדת נכסים ששוים מיליונים לטובת מי שאינם עניים ומבלי שמופקת מהם הכנסה שניתן להשתמש בה לטובת עניים, מנוגדת באופן מובהק למטרות ההקדש.

ו. אחד הנכסים שפוננו, חלק מבית סרחאן, שימש, ויתכן שעדיין משמש, כגן ילדים עבור ילדי ההתנחלות, שרובם המכריע גרים בנכסים שאינם קשורים להקדש (אך כמובן קשורים לעטרת כוהנים). כלומר, נכס של ההקדש משרת אנשים שאין להם כל קשר להקדש או למטרותיו.

ז. בדומה, חלק מבית אבו נאב של ההקדש משמש כבית הכנסת לכל השכונה.

ח. נאמני ההקדש לא תבעו את פינוי 'בית הדבשי' שנמצא בשליטה דה-פאקטו של עטרת כוהנים, למרות שגם הוא כביכול נכלל בנכסי ההקדש לפי טענתם הכללית.

ט. גם תקשורתית, פרויקט תפיסת הנכסים הוצג כפרויקט של גאולת הקרקע וחידוש ההתיישבות היהודית בירושלים, ולא כפרויקט של סיוע לעניים.

י. לא ידועה ולא פורסמה שום פעולה של ההקדש למען עניים. פעילות ההקדש ו/או עטרת כוהנים ביחס לנכסי ההקדש, תועדה ופורסמה ברבים. לעולם בהקשר של "אכלוס יהודים". אף פעם לא בהקשר של סיוע לעניים.

יא. מבחינה ניהולית, הנאמנים הפכו את ההקדש לזרוע של עטרת כוהנים, תוך מימון פעולותיו על-ידיה (ס' 64 לעיל ואילך), ובעל המאה וכו'.

בעניינינו המצב חמור ומובהק עוד יותר: אין המדובר בניגוד עניינים "רגיל". הנאמנים ממלאים תפקיד בפרויקט השתלטות עטרת כוהנים על ההקדש ונכסיו

128. די בניגוד העניינים כדי להביא להפסקת כהונת הנאמנים המשיבים 3-5. ואולם, בעניינינו מצב הדברים חמור הרבה יותר מהמצאות הנאמנים במצב של ניגוד עניינים מוסדי, ומפעולותיהם בפועל לטובת עטרת כוהנים. **עסקינו, למעשה, בהשתלטות של עטרת כוהנים על הקדש בנבנישתי ונכסיו.** מהלך השתלטות בו המשיבים 3-5 ממלאים תפקיד ברור.

129. **אין המדובר במצב בו גוף א' (באמצעות ממלאי התפקידים בו) פועל למען מטרותיו של גוף ב', אלא מצב בו גוף ב' השתלט ממש על גוף א' במהלך מתוכנן מראש.**

130. פעילות ההקדש היא במסגרת הפעילות של עטרת כוהנים, מנוהל על ידי אנשיה ואף ממומן על ידה (!). עטרת כוהנים רואה בהקדש זרוע אחת, דרך פעולה אחת במסגרת מהלכיה האסטרטגיים לאכלוס יהודים בסילוואן / בטן אלהווא (כפר התימנים' כפי שמכונה על-ידה).

131. דומה, שהשתלטות הדברים העובדתית כפי שתוארה לעיל, שניתן להניח שאינה במחלוקת (שכן הוסברה על ידי יו"ר עטרת כוהנים, מתי דן, בעצמו – נספח 2 לעיל), מבהירה את הדברים באופן הברור ביותר:

א. עטרת כוהנים עסקה כבר במשך שנים באיתור נכסים בסילוואן לשם אכלוסם, תפסה בפועל חזקה בנכסים, ופעלה אסטרטגית להרחבת נוכחותה בשכונה.

ב. לידי יו"ר עטרת כוהנים, מתי דן, הגיע מידע על התיישבות יהודים בבטן אלהווא / כפר התימנים.

ג. ביוזמת עטרת כוהנים ובמימונה נערך מחקר כדי לאתר מידע על התיישבות זו והנכסים הקשורים בה.

ד. עטרת כוהנים איתרה את תיק הקדש בנבנישתי.

ה. לאחר איתור התיק פעלו המשיבים, שהינם עובדים ופעילים בעטרת כוהנים, למינויים כנאמני ההקדש.

ו. מאז מינויים מנהלת עטרת כוהנים בפועל את ההקדש, מממנת את פעילותו ומנהלת את תיקי הפינוי באמצעות עורכי דינה ועובדיה.

ז. כל פעילות ההקדש לפינוי הדיירים הפלסטינים מבתיהם ואכלוס יהודים בהם (הגשת התביעות, מבצעי פינוי, מבצעי אכלוס, פרויקטים מיוחדים כמו הקמת מרכז מורשת) שווקו ופורסמו ברבים כחלק מפעילות עטרת כוהנים.

132. **עובדות אלה מחייבות מסקנה אחת, והיא שעטרת כוהנים יזמה מהלך מתוכנן ומחושב של השתלטות על הקדש בנבנישתי בגלל זכויותיו בנכסים בבטן אלהווא, על-מנת להשתמש בנכסים אלה לשם קידום מטרותיה הידועות, ולשם כך מונו אנשים הקשורים בטבורם לעטרת כוהנים כנאמני ההקדש.**

133. **כלומר, נאמני הקדש בנבנישתי, המשיבים 3-5, פעלו לא סתם בניגוד עניינים, אלא בשליחות עטרת כוהנים ממש. מהלך שנגוע מעיקרו ומראשיתו בהרבה יותר מניגוד עניינים "רגיל": בשליחות ופעולה עבור גורם אחר שאינו ההקדש, שיזם מהלך לשם שימוש בנכסי ההקדש למטרותיו.**

134. מכל מקום, בין מדובר בניהול ההקדש כשליחיה ממש של עטרת כוהנים, ובין אם מדובר בנאמנות כפולה או ב"סתם" מצב של הימצאות בניגוד עניינים, מובן שמצב הדברים אינו קביל מבחינת הדין.

ליקויים נוספים בהליך מינוי הנאמנים הנוכחיים, המשיבים 3-5

135. תיאור הדברים לעיל, ועניינים נוספים שיפורטו מיד, מבהירים כי בהליך מינויים של המשיבים 3-5 כנאמני ההקדש היו ליקויים עמוקים היורדים לשורשו של עניין.

136. תובענה זו אינה מבקשת לבטל כמובן את פסק הדין מ-2001, שמינה את המשיבים 3-5 כנאמני ההקדש. ואולם, הליקויים שנפלו באותו הליך המפורטים להלן מחזקים מאד את הדרישה שעומדת ביסודה של תביעה זו להחלפת הנאמנים, ולכל הפחות לבחינה מחדש של המשיב 1 בדבר הגורם המתאים והכשיר לשמש כנאמן. **העובדה שראשיתו של מצב הדברים הפגום הנוכחי בהליך פגום מחזקת את הצורך בתיקונו.**

137. הסתמכות מוחלטת על בקשת הרבנים או (או רק אחד מהם):

א. כפי שעולה מהחומרים, המשיב 1 ובית המשפט הסתמכו באופן מוחלט על "בקשת" הנאמנים למנות את המשיבים 3-5 כחליפיהם.

ב. למעשה, לא התקיים כל דיון וכל בחינה מעבר להצהרת הרבנים [וכאמור, בתיק המשפטי מצאנו רק את הבקשה ובה הצהרתו של אחד מהם בלבד] כי אין להם אפשרות ויכולת למלא את תפקיד הנאמנים, וכי הם מסכימים למינוי הנאמנים החלופיים.

ג. ואולם, הדין לא מעניק לנאמנים הנ"ל כל מעמד מיוחד בהליך בחירת נאמנים חלופיים. שטר ההקדש קובע את הנאמנים, ובהעדר הוראה אחרת אין שום מעמד מיוחד לנאמנים לקבוע מי יהיו חליפיהם. השיקול היחיד הרלוונטי הוא כאמור אומד דעת יוצר ההקדש בהתחשב בחלוף הזמן והשתנות הנסיבות.

ד. בענייננו שטר ההקדש לא נותן שום זכות לנאמנים הרבניים. לעומת זאת, הוא נותן זכות מפורשת לנאמן השלישי, האזרחי המובהק, מנהל ב"ס אליאנס, "ולא לאף אחד אחר זולתו", לשנות את שטר ההקדש, ובתוך לשנות את זהות הנאמנים.

138. בשל ההסתמכות המוחלטת על בקשת רב העיר) לא היתה כל בחינה של התאמת הנאמנים המוצעים, כשירותם, זיקתם למטרות ההקדש, המוטיבציה שלהם, נאמנויות אחרות שלהם וכן הלאה:

א. בשל ההסתמכות על בקשת הרבנים [או רק אחד מהם], לא התקיים כל דיון על התאמת הנאמנים וכשירותם (או לפחות אין כל אינדיקציה לעריכת בדיקה כאמור בטרם העברת תגובת המשיב 1 לבית המשפט). מי הם? מה הם? מה זיקתם למטרות ההקדש לפי שטר ההקדש? מה המוטיבציה שלהם? כיצד בכוונתם לנהל את ההקדש המורכב? מה מקורות המימון שיעמדו לרשותם והמנגנון? לא נערכה כל בדיקה כזו. המבקשים להתמנות לא נשאלו כל שאלה על-ידי בית המשפט.

ב. ליקוי זה זועק לשמים, משום שעניין זה אמור לעמוד במרכזו של כל דיון על מינוי נאמנים להקדש [ר' למשל בירור מעמיק על התאמת נאמנים מוצעים תוך בחינה מדוקדקת של מטרות ההקדש מחד לעיסוקם של המבקשים להתמנות מאידך: ה"פ (ת"א) 363/04 האגודה למלחמה בסרטן נ' הראשון לציון לישראל, הרב שלמה משה עמאר (22.12.2008)]. **בחינת זיקת נאמנים מוצעים למטרות ההקדש אמורה היתה להיות בלבת בחינת הדיון במינויים - ונפנה לדיונו לעיל ולא נחזור עליהם כאן – ואילו בענייננו היא לא התקיימה כלל.**

ג. כל זאת כשעל פני הדברים, לא היתה ואין גם היום כל אינדיקציה לכך שהמשיבים 3-5 "מקדישים את עיתותיהם" לפעולה למען העניים, ובאופן מובהק – בוודאי המשיבים 3-4 - אינם בעלי מעמד ציבורי או תפקיד ציבורי התואם במהותו את מעמדם ותפקידם הציבורי של הנאמנים לפי שטר ההקדש ופועלים במסגרת אידיאולוגית צרה ולא קונצנזואלית.

ד. מצב זה מנוגד לדיון, לפסיקה המפורשת, ולתשומת הלב המיוחדת הניתנת למינוי נאמנים, המקבלים שליטה על הקדשות, בוודאי כאלה שיש להם זכויות בנדל"ן, והוא **מוזר למדי. כאן לא נעשתה בחינה כלשהי.**

ה. מובן, שבשל העדרה של כל בחינה כאמור, אי תשאול המשיבים 3-5 ואי התחקות אחר מניעיהם, המנגנון העומד לרשותם וכו', לא עלתה זיקתם לעטרת כוהנים, לא נדונה שאלת ניגוד העניינים וכו"ב.

ו. יצוין, כי כפי שעולה מהעובדות הידועות, לעטרת כוהנים והעומד בראשה היה קשר ברור להנעת תהליך הקמתו לתחייה של הקדש בנבנישתי. קשר זה הוסתר לחלוטין מבית המשפט, ובשל האופן בו נוהל ההליך גם לא היה סיכוי לחשיפתו.

139. עניין הנאמן השלישי – מנהל ב"ס אליאנס :

א. כמפורט לעיל, לפי שטר ההקדש, נאמן ההקדש השלישי (לצד שני הרבנים) הוא מנהל בית הספר למלאכה 'אליאנס'. בהליך שנוהל בשנת 2001 לא הוצגה עמדת בית ספר אליאנס, אלא הוצג אישור משרד החינוך כי בית ספר זה לא קיים.

ב. בכך תמה ונשלמה ההתייחסות לעניין זה. אין תיעוד לביצועה של כל בדיקה נוספת, וגם המותב (השופט היחיד שאישר את המינוי) לא עסק בעניין זה.

ג. ואולם, בפועל, מצב הדברים העובדתי אינו כה טריוויאלי. בית הספר היה חלק מרשת בתי הספר "אליאנס, כל ישראל חברים – כ"ח", שהקימה בתי ספר יהודיים בצרפת, מרוקו, ישראל, תורכיה ומקומות נוספים. בית הספר הירושלמי נסגר, אך בתי הספר אליאנס בתל אביב, חיפה ובמקומות נוספים ממשיכים לפעול, ולארגון כ"ח פעילות חינוכית וחברתית ענפה, כולל בנושאי רווחה הקרובים מאד למטרות ההקדש.

ד. ההתעלמות מנוכחותה של כ"ח-אליאנס בישראל, ואי קבלת עמדתה, היתה במובהק בלתי תקינה.

ה. המדובר בפגם חמור במיוחד: מעמדו של נאמן זה, מנהל ב"ס אליאנס, לפי שטר ההקדש, הינו 'מעמד על', שכן שטר ההקדש מעניק לו את הסמכות לערוך שינויים בשטר ההקדש עצמו, לו "ולא לאף אחד אחר זולתו", על פני הדברים גם בכל הנוגע לזהות הנאמנים.

ו. לפיכך, ההתעלמות מב"ס אליאנס בהליך מינוי הנאמנים החלופיים מהווה פגם עמוק בהליך שקיים.

אשר על כל האמור לעיל, מכל אחד מהטעמים השונים ובודאי מהצטרפותם זה לזה, יתבקש בית המשפט הנכבד להצהיר כי אין המשיבים 3-5 רשאים להמשיך ולשמש כנאמני הקדש בנבנישתי. ככל שיבקש המשיב 1 למנות נאמנים אחרים, יהא עליו לפעול כדי להביא למינויים של נאמנים מתאימים לניהול ההקדש, לאחר בחינת זיקתם למטרות ההקדש ומעמדם הציבורי (בין אם להחזיר את ההקדש לניהול הרבנים, בין אם למנות מנהל מטעמו, ובין אם לפרסם קול קורא לציבור על-מנת לאפשר לגופים מתאימים להציע את עצמם לניהול ההקדש, ובין בכל דרך אחרת).

תובענה זו נתמכת בתצהירו של מר אביב טטרסקי, עובד המבקשת מס' 1.

1 ביוני 2020

ישי שנידור, עו"ד

ב"כ המבקשים